

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾವರ ಶರೀರಧಾರಣೆಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಪಾಪೋದಯಾನ್ತೇ ವದ ದೇವ ! ಕಸ್ಮಾ - ।
ಚ್ಛೇವೋ ಭವೇತ್ಸಾವರ ದೇಹಧಾರೀ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಸ್ವಾವರ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಧರ್ಮಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಗುರೋಃ ಪ್ರಣಂದಾ ।
ಕುದೇವ ಧರ್ಮಾದಿ ಗುರೋಃ ಪ್ರಶಸಾ ॥
ಸ್ವಾಚಾರನಿಂದಾಽಪಿ ಕೃತ್ಯವ ಯೇನ ।
ಸ ಸ್ಯಾನ್ನರಃ ಸ್ವಾವರ ದೇಹಧಾರೀ

॥ ೫೬ ॥

ಅರ್ಥ :- ಭಗವಾನ್ ಅರಹಂತ ದೇವರನ್ನು, ಅಹಿಂಸಾಧರ್ಮದ ಮತ್ತು ವಿತರಾಙ ನಿಗ್ರಂಥ ಗುರುಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ, ಕುದೇವ, ಕುಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕುಗುರುಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಕುಂಬಾ ಹೊಗಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಸ್ವಾವರ ಜೀವನಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ವಿಕೇಂದ್ರಿಯ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾವರ ಜೀವಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಟಿಕಾಯಿಕ, ಜಲಕಾಯಿಕ, ವಾಯುಕಾಯಿಕ, ಅಗ್ನಿಕಾಯಿಕ ಮತ್ತು ವನಸ್ಪತಿಕಾಯಿಕಗಳೆಂದು ಐದು ಭೇದಗಳಿವೆ. ನಿಗೋದಿಯಾ ಜೀವಗಳು ಕೂಡಾ ಸ್ವಾವರ ಜೀವಗಳೆಂದೇ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುವು. ಈ ನಿಗೋದಿ ಜೀವಗಳು ಒಂದು ಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟುಸಾರಿ ಜನಿಸಿ ಹದಿನೆಂಟು ಬಾರಿ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ದುಃಖವಿಲ್ಲವು. ಆ ನಿಗೋದಿ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಈ ಮಹಾ ದುಃಖವು ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಪಾಪಮಯವೂ, ನಿಂದನೀಯವೂ ಆದ ಸ್ವಾವರ ಶರೀರದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು, ದೇವ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಧರ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಕುದೇವ, ಕುಶಾಸ್ತ್ರ, ಕುಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕುಗುರುಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಸದಾಚಾರಿಗಳಾದ ಸಾಧು-ಸಜ್ಜನರ ನಿಂದೆಯಿಂದಲೂ ಪಾಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರಿಂದ ಯಾರೂ ದೇವ, ಶಾಸ್ತ್ರ,

ಗುರುಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸದಿರುವುದೇ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣದ, ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅಂಗಹೀನನಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಪಾಪೋದಯಾನ್ತೇ ವದ ದೇವ ! ಕಸ್ಮಾ - ।
ದಂಗೆರುಪಾಂಗೈರ್ಭವತೀಹ ಹೀನಃ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪ್ರಭೋ ! ಯಾವ ಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಈ ಜೀವನು ಎಂತಹ ಪಾತಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ಅಂಗೋಪಾಂಗಹೀನನಾಗುವನೆಂಬುದನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಅಂಗಂ ಹ್ಯುಪಾಂಗಂ ಚ ಪರಸ್ಯ ಯೇನ ।
ವಿಚ್ಛೇದಿತಂ ವಾ ಭವನಂ ಪ್ರಣಿಷ್ಠಂ ॥
ದೃಷ್ಟ್ವಾಂಗಹೀನಂ ಸ್ವಯಮೇವ ತುಷ್ಯೇದ್ ।
ಭವೇತ್ಸ ದ್ವಷ್ಟಶ್ಚ ಕಿಲಾಂಗಹೀನಃ

॥ ೫೭ ॥

ಅರ್ಥ :- ಪರಜೀವಗಳ ಅಂಗೋಪಾಂಗಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಪರರ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಂಗೋಪಾಂಗಹೀನರನ್ನು ಕಂಡು ಹಾಸ್ಯ, ಅಪಮಾನಮಾಡಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವ ಮಾನವನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಂಗಹೀನನಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಪರಜೀವಗಳ ಅಂಗೋಪಾಂಗಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಮಹಾ ಪಾಪದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಯಾವ ಜೀವಗಳ ಅಂಗೋಪಾಂಗಗಳು ನಾಶಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೋ ಆ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವು. ಇವು ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರೆಗೆ ದುಃಖದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕಳೆಯುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಘೋರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅಂತಹ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಹಾ ಪಾಪಿಯು ಸತ್ತು ಮುಂದಿನ ಭವದಲ್ಲಿ ಅಂಗೋಪಾಂಗಹೀನನಾಗಿ ಜೀವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮಹಾ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ

ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಂಗಹೀನರನ್ನು ಕಂಡು ಕರುಣೆ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಂತೋಷ ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗುವುದು ಘೋರ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಲ್ಲದ ಮತ್ತೇನು ? ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪಾಪಕಾರ್ಯಕ್ಕಿಳಿಯದೆ ಇರುವುದು ಸುಖ-ಶಾಂತಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೀಚಕುಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಪಾಪೋದಯಾನ್ತೇ ವದ ದೇವ ! ಕಸ್ಮಾತ್ ?

ಸ್ವಾಜ್ಞನ್ಯ ಜಂತೋಚ್ಚ ಕುಲೇಹಿ ನೀಚೇ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಎಂಥ ಅನಾಹುತ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ನೀಚ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ನಿಜಪ್ರಶಂಸಾ ಸ್ವಮುಖಾತ್ಪರೇಷಾಂ |

ನಿಂದಾ ಕೃತಾ ಶ್ರೇಷ್ಠಕುಲಸ್ಯ ಯೇನ ||

ಗರ್ವಾದ ಬೋಧಾದ್ ಗುಣಿನಾಂ ಕುಲಸ್ಯ |

ತಜ್ಞನ್ಯ ಕೌ ನೀಚಕುಲೇ ಭವೇದ್ಧಿಂ

|| ೫೮ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ತನ್ನ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಪರರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಭಿಮಾನದಿಂದಲೂ, ಉಚ್ಚಕುಲದ ದುರಭಿಮಾನದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಕುಲೀನರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು ಮರಣಾನಂತರ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಲೋಕನಿಂದಿತವಾದ ನೀಚಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು, ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯೂ, ಪುಣ್ಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಸದಾಕಾಲವೂ ನೀಚಪರಿಣಾಮ, ನೀಚಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ತಿರಸ್ಕೃತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಘೋರ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ, ಧನಹೀನನಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಪಾಪೋದಯಾನ್ತೇ ವದ ದೇವ ! ಕಸ್ಮಾತ್ ?

ಹೀನೋ ಧನ್ಯರುಚ್ಚಕುಲೇಽಪಿ ಜೀವಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ದೇವ ! ದಯಮಾಡಿ ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಉಚ್ಚಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಧನಹೀನನಾಗಿ ಇರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಪುರೋಚ್ಚಗೋತ್ರಂ ಚ ಶುಭೇನ ಬದ್ಧಂ |

ಪಶ್ಚಾತ್ತಗರ್ವಾತ್ಪರ ನಿಂದನಾದಿಃ ||

ಕೃತೋ ಗುರೋರ್ಯೇನ ಸದಾಪಮಾನಃ |

ಸ ಸ್ಯಾದ್ಧನ್ಯರುಚ್ಚಕುಲೇಽಪಿ ಹೀನಃ

|| ೫೯ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಜೀವನು ಮೊದಲು ಶುಭಪರಿಣಾಮದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಉಚ್ಚಗೋತ್ರಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ತನ್ನ ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ಪರನಿಂದೆ ಅಥವಾ ಗುರುಜನರ ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸುವನೋ ಅಂತಹ ಮಾನವನು ಉಚ್ಚಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ನಿರ್ಧನ, ದರಿದ್ರನಾಗಿಯೇ ದುಃಖ ಪಡುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಉಚ್ಚಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಧನಹೀನನಾಗುವುದರಿಂದ ಘೋರ ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುತ್ತಾನೆ. ಉಚ್ಚಗೋತ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾದವರಿಗೆ ತಮಗೆ ಸಮಾನರಾದ ಉಚ್ಚಕುಲದವರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಆ ವ್ಯವಹಾರವು ಧನವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು. ಸರಿಸಮಾನ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಾದರೆ ಅವರೊಡನೆ ಲಜ್ಜಿತವಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಅದು ಮಾನಸಿಕ ಪೀಡೆಯನ್ನೂ, ವೇದನೆಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭವ್ಯಾತ್ಮರು ಸದಾಕಾಲವೂ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳೊಡನೆ ದುರಭಿಮಾನವಿರುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಜೀವನನಿರ್ವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿಕೊಂಡಿರಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ದೇಶೇ ವಿದೇಶೇ ಚ ಕುತಶ್ಚಪಾಪಾ |

ದಾಜೀವಿಕಾಯೈ ಮನುಜಾ ಭ್ರಮಂತಿ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಭಗವಾನ್ ! ಈ ಸಂಸಾರೀ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಜೀವನ ನಿರ್ವಾಹಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಯೋಽನೇಕವಾರಂ ಪರಿಭ್ರಾಮಯಿತ್ವಾ |

ಗೃಹಾದಿಕಾರ್ಯಂ ಖಲು ಕಾರಯಿತ್ವಾ ||

ಆಶಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯಾಪಿ ಧನಂ ನ ಯಚ್ಛೀತ್ |

ಭ್ರಮೇತ್ಸದಾ ಕೌ ಸ ಚ ವೃತ್ತಿಹೇತೋಃ

|| ೬೦ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಸೇವಕರನ್ನು ಅನೇಕಬಾರಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಓಡಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವನೋ ಅಥವಾ ಏನಾದರೂ ಧನಾಶೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಧನವನ್ನು ಕೊಡದಿರುವ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲವೂ ಪರಿಭ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ನೌಕರ ವರ್ಗದವರಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಕೂಡಾ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹಣದ ಆಶೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಧನವನ್ನು ಕೊಡದಿರುವುದು ಮಹಾ ಪಾಪವೂ, ವಿಶ್ವಾಸ ವಂಚಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಭಾಧೆಯಿರುವಾಗಲೇ ಪರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸೇವಾವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನು. ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಪರರ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ, ಸೇವೆ ಶುಶ್ರೂಷೆಮಾಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಒಂದು ವೇಳೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವಾದರೆ ಆ ದಿವಸ ಉಪವಾಸ, ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿದುಕೊಂಡು ದುಃಖಪಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಮೊದಲು ಆಹಾರ ಭುಂಜಿಸದವನಿಗೆ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿಯಿರಲಾರದು. ಕ್ರಮೇಣ

ಇದರಿಂದ ತಾನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಬಹುಮುಖಿಯಾಗಿ ಗೋಳಾಡುವರು. ಹಗಲಿರುಳು ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಅಶುಭ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಅಶುಭವನ್ನೇ ಶಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಫಲ ರೂಪಧನವನ್ನು (ಕೂಲಿ) ಕೊಡದಿದ್ದ ಜೀವಗಳು ಮರಣಾನಂತರ ಮುಂದಿನ ಭವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೋಸ್ಕರ ಅಲೆದಾಡಿಕೊಂಡಿರ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರು ದಯವಿಟ್ಟು ಇಂತಹ ಆಕಾರ್ಯ, ಅನೀತಿ, ಅಧರ್ಮಾದಿ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವುದೇ ಆತ್ಮಸುಖಶಾಂತಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಭಲ, ಕಪಟಪೂರ್ವಕ ಜೀವನ ನಿರ್ವಾಹ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕರ್ಮೋದಯಾನ್ವೇ ವದ ದೇವ ! ಕಸ್ಮಾತ್ |

ಭಲೈಃ ಸಮಂ ಸಂಚಲತೀಹ ವೃತ್ತಿಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಕೃಪಾಸಿಂಧು ! ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಈ ಜೀವಿಗಳ ಜೀವನವು ಭಲ, ಕಪಟಪೂರ್ವಕ ನಡೆಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಭಲೇನ ದತ್ತಂ ಮುನಯೋಽನ್ಯದಾನಂ |

ತಥಾಕೃತಾ ದೇವಗುರೋರ್ಚ್ಛಸೇವಾ ||

ಯೇನ ಪ್ರಶಂಸಾ ಖಲ ವಂಚಕಾನಾಂ |

ಸ್ಯಾತ್ತೀವ್ರ ಪಾಪಾಚ್ಛಲ ಯುಕ್ತವೃತ್ತಿಃ

|| ೬೧ ||

ಅರ್ಥ :- ವಿತರಾಗ ನಿರ್ಗಂಧ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಭಲ, ಕಪಟ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಮಾಯಾಚಾರದಿಂದ ದೇವ, ಶಾಸ್ತ್ರಗುರುಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ದುಷ್ಟರನ್ನು, ಮೋಸಗಾರರನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ನೀಚಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಾನವನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆ ತೀವ್ರ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದಲೇ ಭಲ, ಕಪಟಪೂರ್ವಕವಾದ ಜೀವಿಕೆಯನ್ನೇ ನಡೆಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ವೀತರಾಗ ನಿರ್ಗ್ರಂಥ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರದಾನ ವನ್ನೀಯುವುದು ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಆಹಾರ ದಾನವನ್ನು ಒಂದುವೇಳೆ ಭಲ, ಕಪಟ, ಮಾಯಾಚಾರಪೂರ್ವಕ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದು ಪಾಪಕಾರ್ಯವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸಮ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿ ಸದಾಚಾರಿ ಪುರುಷನು ಎಂದಿಗೂ ಕಪಟಪೂರ್ವಕ ಆಹಾರವನ್ನೀಯಲಾರನು. ಯಾವನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಭಾವನೆಯು ತುಂಬಿರುವುದೋ ಅಂಥವನೇ ಮಾಯಾಚಾರ ಪೂರ್ವಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವು. ಮತ್ತೆ ಜಾತಿಚ್ಯುತನು, ಸಮಾಜಬಾಹಿರನು, ಪತಿತನಾದವನು ಭಲ, ಕಪಟಪೂರ್ವಕ ಆಹಾರದಾನ ವನ್ನೀಯುವನು. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದೇವ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಗುರುಸೇವೆ, ಜಿನ ಪೂಜೆ, ಬಿಂಬಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಪಾತ್ರದಾನ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮಾಯಾಚಾರದಿಂದ ಮಾಡುವುದೋ, ದುಷ್ಟಮಾಯಾಚಾರಿ ಜೀವಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆಮಾಡುವುದೋ, ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಮಹಾ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ತೀವ್ರ ಆಶೆಯಿಂದ ಜೀವ, ಗುರುಗಳ ಸೇವೆಮಾಡುವುದು, ಆಹಾರವನ್ನೀಯುವುದು, ಹೀಗೆ ಮಾಯಾ ಚಾರಪೂರ್ವಕ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಭಲಪೂರ್ವಕವೇ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವನು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮನೆ-ಮನೆಗೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ "ನಿಮಗೆ ಬೇಕೋ" ಎಂದು ತಿರುಗುವ ಪಶುಜನ್ಮವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ತೂರಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ಪಶುರ್ಭವೇನ್ನಾ |
ವಿಕ್ರಿಯತೇ ಯೇನ ಗೃಹೇ ಗೃಹೇ ಕೌ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪ್ರಭು ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯ ದಿಂದ, ಫಲದಿಂದ ಪಶುಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು ಮತ್ತು ಮನೆ ಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ "ನಿಮಗೆ ಬೇಕೋ ಬೇಕೋ" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುವ ನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಭಲಾತ್ಪರೇಷಾಂ ವನಿತಾಂ ಚ ಪುತ್ರೀಂ |
ಕ್ರೀಣಾತಿ ಗಾಂ ವಾ ಶಯನಾನ್ನವಸ್ತ್ರಂ ||
ಭಲಿಪ್ರಶಂಸಾಂ ನಿತರಾಂ ಕರೋತಿ |
ಭೂತ್ವಾ ಪಶುವಿಕ್ರಿಯತೇ ಗೃಹಾದೌ || ೬೨ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಭಲಪೂರ್ವಕ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು, ಪರರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ತನ್ನ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಪರರ ಪಶು ಗಳನ್ನು, ಮೃಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವನೋ, ಆದರಂತೆ ಇನ್ನಿತರ ಆಸನಾದಿ ಗಳನ್ನು ವಿಕ್ರಯಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಅವನು ಸತ್ತು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮನೆಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ ಮಾರಲ್ಪಡುವ ಪಶುವಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಮಾಯಾಚಾರವು ತಿರ್ಯಂಚಗತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರು ತ್ತದೆ. ತಿರ್ಯಂಚ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ ಪಶುಗಳು, ಮೃಗಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆತ್ಯಂತ ಮಾಯಾಚಾರ, ಕಪಟದ ಫಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾಯಾ ಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ವಿಧದವರಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ನಾನಾ ಚಟ, ಕಪಟತನದಿಂದ ಅನ್ಯರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಣವಿತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಹಣವಿತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಮಾಯಾರೂಪ ಘೋರ ಪಾಪದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ತಿರ್ಯಂಚ ಗತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಜನ್ಮತಾಳುವರು. ಮತ್ತೆ ಮನೆ-ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ನಿಮಗೆ ಬೇಕೋ ? ನಿಮಗೆ ಬೇಕೋ ? ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಭಲ, ಕಪಟಗಳ ಕುತಂತ್ರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವವರನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದು, ಕುತಂತ್ರತೆಯಿಂದ ವಸ್ತ್ರಭಂಡಾದಿಗಳನ್ನು ವಿಕ್ರಯಿಸುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ನಿಂದ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಸತ್ತು ಆಡು, ಕುರಿ ಮೊದಲಾದ ನಿಂದ್ಯ ಪಶುಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಂದ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವುದೇ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ವಿಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಣವಾಗಲು ಕಾರಣವೇ ನೆಂಬುದನ್ನು ವಿಷದೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ತಾದಿ ಪಾಪಚ್ಚ ವದೈಕಕಾಲೇ ।
ಭೂಯಿಷ್ಯ ಜಂತೋರ್ಭವತೀಹ ಮೃತ್ಯುಃ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜೀವಗಳ ಮರಣವಾಗಲು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲದಿಂದೆಂದು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಅನೇಕಜೀವೋ ಹಿ ಮಿಥೋ ಮಿಲತ್ವಾ ।

ಸಾಧೋಃ ಪ್ರಣಂದಾ ಮಕರೋತ್ಕೃ ಕೃತ್ಯಮ್ ॥

ತುಷೇತ್ ಪತೋರ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಕಲಿಂ ಹ್ಯಭೋಧಾತ್ ।

ಕುರ್ಯಾತ್ಕುಬಂಧಂ ಸಮುದಾಯ ಮೃತ್ಯೋಃ ॥ ೬೩ ॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜೀವಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು (ಏಕತ್ರೀತರಾಗಿ) ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮ ಸಾಧುವನ್ನೋ, ವೀತರಾಗ ನಿರ್ಗಂಥ ಮಹಾಮುನಿಗಳನ್ನು ನಂದಿಸುವುದು, ವಧಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅನೇಕರು ಸೇರಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ, ಪಶುಗಳ ಜಗಳವನ್ನು ಕಂಡು ಅನಂದ ಪುಲಕಿತರಾಗುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಜೀವಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಅವು ಸ್ವಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಗೂಡಿನ ಮೇಲೆ, ಅನೇಯ ಅಥವಾ ಒಂಟಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟರೆ, ಅಥವಾ ಒಂದುಹಿಡಿ ಮಣ್ಣುಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳು ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆಟಂಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜೀವಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದುವಂತೆಯೂ, ವಿಷಮಿಶ್ರ ವಾಯುಸೇವನೆಯಿಂದಲೂ ಯಮನ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಜೀವಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಅವೆಲ್ಲವು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವವು. ಇದರಂತೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪಾಪಕರ್ಮಬಂಧವನ್ನು ಕೂಡಾ ಆ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲವು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ವೀತರಾಗ ನಿರ್ಗಂಥ ಗುರುಗಳನ್ನು ನಂದಿಸುವುದಾಗಲಿ, ತೀರ್ಥಂಕರ ಪರಮ ಜನದೇವನಿಂದ ಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು ಒಗ್ಗೆಯೇ ಅನೇಕ ಜನರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕೋಳಿಗಳ, ಟಿಗರುಗಳ ಯುದ್ಧವನ್ನು, ಜಗಳಾಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಗುಹಾಕುತ್ತಾ, ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾ, ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಅಯುಷ್ಯ ಕರ್ಮಬಂಧವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ಗುರು, ಶಾಸ್ತ್ರ, ದೇವ, ಧರ್ಮವನ್ನು ನಂದಿಸಬಾರದು. ಪಶು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡಬಾರದು. ಇವೇ ಅತ್ಯಂತಿಯ ಸುಗಮಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ತ್ರೀಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಯಾವುದಾದರೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕಂಡು ಪುರುಷನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಮವಾಸನೆಯುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ತಾದಿ ಪಾಪಚ್ಚನರಸ್ಯನಾಯ್ಯಾಃ ।

ದೃಷ್ಟಾಮಿಥಃ ಸ್ಯಾತ್ಪಲಕಾಮಜನ್ಯ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪ್ರಭು ! ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿ ಕಾಮವಾಸನೆಯುಂಟಾಗುವುದಲ್ಲಾ ! ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ನಾಯಾಃ ಪುರಾಜನ್ಯನಿ ವಾ ನರಸ್ಯ ।

ವಿಘೋಯದಿ ಸ್ಯಾದ್ ವ್ಯಭಿಚಾರಕರ್ಮ ॥

ರಾಗಾದಿಹಾಸ್ಯಂ ಹೃದಿ ತತ್ಪಮೋಹಾತ್ ।

ತಯೋರಮುತ್ರೇವಪಿ ಭವೇತ್ಪಮೋಹಃ ॥ ೬೪ ॥

ಅರ್ಥ :- ಪೂರ್ವಜನ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತೋ ಅಥವಾ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರು ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರೋ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬರಮೇಲೊಬ್ಬರು ಮೋಹಿತರಾಗಿ ರಾಗಭಾವ

ದಿಂದ ಹಾಸ್ಯವಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಗಿದ್ದ ಮೋಹಪಾಶದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಸ್ಪರ ಮೋಹ, ರಾಗ, ಮಮತೆಯುಂಟಾಗುವುದು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಒಂದು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜೀವಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆಯೋ, ಆ ಜೀವಗಳ ಸಂಬಂಧವು ಪೂರ್ವಜನ್ಮಗಳ ಬಂಧವು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ವಿಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿರುವವರು ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಂದು ಆ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರೂ ಕೂಡಾ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಬಂಧವಾಗಲೀ, ವ್ಯಭಿಚಾರಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದ್ದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮೋಹಿತರಾಗಿ ರಾಗಭಾವವನ್ನಾಗಲೀ, ಹಾಸ್ಯ-ವಿನೋದವನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡಿರುವರೋ ಅಥವಾ ಅವರಿಬ್ಬರ ಹೃದಯಗಳೆರಡು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದವೋ ಅಂತಹ ಜೀವಗಳು ಮರುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಾಗಿ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಗಭಾವವು, ಮೋಹಭಾವವು ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಆ ರಾಗಭಾವವು ಮತ್ತು ಮೋಹಭಾವವು ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳವರೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭವ್ಯಾತ್ಮರು ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಅಧಿಕ ಪ್ರೇಮವನ್ನಾಗಲೀ, ರಾಗಭಾವವನ್ನಾಗಲೀ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಭೋಗೋಪಭೋಗ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸೇವನೆಯನ್ನು ಕೂಡಾ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕ ಸೇವನೆಯು ದೋಷವೂ, ದುಃಖದಾಯಕವೂ ಆಗುವುದು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕ್ರೋಧೋತ್ಪನ್ನವಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಪಾಪೋದಯಾಜ್ಞಾಯತ ಏವ ಕಸ್ಮಾತ್ |
ದೃಷ್ಟ್ವಾನ್ಯ ಜೀವಾನ್ ಹೃದಿಕೋಪಜನ್ಮ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಈ ಜೀವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಜೀವಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಕೋಪಭಾವನೆ ಉಂಟಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಯಃ ಕೋಽಪಿ ನಾ ಪೂರ್ವಭವಸ್ಯ ಶತ್ರು |
ಸ್ವದೇಹಹಂತಾ ಯದಿ ವಾ ವಿರೋಧೀ ||
ವಿಯೋಗಕರ್ತಾ ಸ್ವಕಟುಂಬಕಾನಾಂ |
ತಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಕೋಪೋ ಭವತೀಹ ಜಂತೋ || ೭೫ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದನೋ, ತನ್ನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದನೋ, ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ವಂಶಜರನ್ನು ಕೊಲೆಮಾಡಿದ್ದನೋ ಅಂಥವನನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣ ಈ ಜೀವಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕೋಪವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಕ್ರೋಧಾದಿ ಕಷಾಯಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ವಭವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜೀವಗಳು ತಮಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನು, ದೋಷವನ್ನು, ಅಪಮಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವವೋ, ಕುಟುಂಬದವರನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನು ವಧಿಸಿರುವವೋ ಅಥವಾ ತನ್ನೊಡನೆ ವಿರೋಧ ಶತ್ರುತ್ವವನ್ನೆಸಗಿರುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹ ಜೀವಗಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಕ್ರೋಧಾ ಗ್ನಿಯು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮೊದಲಿನ ಭವದಲ್ಲಿ ನಾನು (ನನ್ನ ಜೀವ) ಅನ್ಯರೊಡನೆ ವೈರ, ವಿರೋಧಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಕ್ರೋಧ, ವಿರೋಧಭಾವನೆಯು ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪೂರ್ವಾಪರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಯಾವ ಭವ್ಯಾತ್ಮರು ಎಂದಿಗೂ, ಯಾರೊಡನೆಯೂ ವೈರವನ್ನಾಗಲಿ, ವಿರೋಧವನ್ನಾಗಲೀ, ಶತ್ರುತ್ವವನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದುವೇಳೆ ವಿರೋಧಭಾವವು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ, ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧಾದಿ ದುಃಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಳ್ಳದಿರುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಶಾಂತಿಯ ಮಾರ್ಗವು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಏಕಾಕಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜೀವಗಳು ರೋಗಿಗಳಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಚ್ಚ ಭವಂತಿ ಚೈಕ |
ಕಾಲೇ ಸರೋಗಾ ಬಹುಜೀವವರ್ಗಾಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪರಮ ಗುರೋ ! ಅನೇಕಜೀವಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೋಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದ ಫಲವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಸಾಧೋರ್ವಪುಃ ಸ್ವೇದರಜಃ ಪ್ರಲಿಪ್ತಂ ।
 ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜುಗುಪ್ಸಾಮಕರೋತ್ಪಣಂದಾಮ್ ॥
 ಸ್ವಾನಂದ ತುಷ್ಪಸ್ಯ ತಥಾಪಮಾನಂ ।

ಸ್ಯಾದೇಕ ಕಾಲೇಽಪಿ ಚ ರೋಗಯುಕ್ತಃ

॥ ೬೬ ॥

ಅರ್ಥ :- ವೀತರಾಗ ನಿರ್ಗ್ರಂಥ ಗುರುಗಳ ಬೆವರು ಮತ್ತು ಧೂಳಿನಿಂದ ಮಲಿನವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆ, ಹೇಸಿಕೆಪಡುವ, ನಿಂದಿಸುವ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅಪಮಾನಿಸುವ, ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಜೀವಗಳು ಆ ಮಹಾ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರೋಗಿಗಳಾಗಿ ನರಳುವರು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ವೀತರಾಗ ದಿಗಂಬರ ಮಹಾ ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು, ಅವರ ಮಲಿನ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಸಿಕೆಪಡುವುದು, ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸುವುದು, ಮಹಾ ನಿಂದ್ಯವು, ಘೋರಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುನಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಹಿಂಸಾ ಮಹಾವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ದಯಾ ಮೂರ್ತಿಗಳು. ಅವರು ಸ್ವಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಜೀವಗಳ ಹಿಂಸೆಯಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಆಜನ್ಮ ಸ್ವಾನವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವು. ಇದಲ್ಲವೇ ಶರೀರದ ಮೇಲಿರುವ ನಿರ್ಮಮತೆ. ಹಾಗೆ ಉಷ್ಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶರೀರದಿಂದ ಬೆವರು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದು ಧೂಳು, ಮಣ್ಣು ಹಾರಿಬಂದು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಆವರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಮುನಿಗಳು ಎಂದೂ ಸ್ವಾನಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವು. ಶಾರೀರಿಕ ಮಲಿನತೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಯೋಗೀಶ್ವರರು ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ನಾಶತೀಲವೆಂದು, ಹೇಯವೆಂದು, ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ನಿರ್ಮೋಹಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದಾಕಾಲವೂ ಆತ್ಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು, ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸುವುದು, ಆಹಾರ-

ವಿಹಾರದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಘೋರ ಪಾಪಕೃತಿಯನ್ನೆಸಗುವ ಜೀವಗಳು ತಮ್ಮ ಘೋರ ಪಾಪಕೃತಿಯ ದುಃಷ್ಠಲವಾಗಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮದ ಉದಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರೋಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ನಿಂದೆ ಮಾಡಬಾರದು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ರೋಗಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ರೋಗವು ಶಾಂತವಾಗದಿರಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ರೋಗೋಪಶಾಂತ್ಯೈ ಚ ಕೃತೇ ಪ್ರಯತ್ನೇ ।
 ತಸ್ಯೋಪ ಶಾಂತಿರ್ಭವತೀಹ ಕಿಂ ನ ॥

ಅರ್ಥ :- ರೋಗಶಾಂತಿಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಕೂಡಾ ರೋಗವು ಏಕೆ ಶಾಂತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವು ? ಇದನ್ನು ಸೃಷ್ಟೀಕರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಸರೋಗಿಸೇವಾ ನಕೃತಾ ಪ್ರದತ್ತಂ ।
 ಸ್ವಲ್ಪಾಪಧಂ ರೈವಿಪುಲಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ॥
 ರೋಗಸ್ಯ ಭೀತಿಂ ಚ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ಲೋಭಾತ್ ।
 ಯತ್ನೇಕೃತೇ ನಶ್ಯತಿ ನುರ್ನ ರೋಗಃ

॥ ೬೭ ॥

ಅರ್ಥ :- ವೈದ್ಯ, ಡಾಕ್ಟರನಾದವನು ಮನಸಾ ರೋಗಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ತನ್ನ ತೀವ್ರ ಲೋಭಕಷಾಯದಿಂದ ಈ ರೋಗವು ಭಯಂಕರವಾದುದೆಂದು ಭಯಪಡಿಸಿ ಅಧಿಕ ಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಪಬೆಲೆಯ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವನು, ಅಂತಹವರಿಗೆ ರೋಗವಾದಾಗ ಅದರ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಶತಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡಾ ರೋಗವು ಶಾಂತಿಯಾಗಲಾರದು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾರು ಯಾವ-ಯಾವ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾಗಿರುವರೋ ಅವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಪರರ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಉಪಕಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೇವಲ ಹಣದ ಆಶೆಯಿಂದ ಗುಳಿಗೆಗಳನ್ನಿತ್ತು

ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಧನಸಂಪತ್ತಿಯಾದರೋ ತನ್ನ ಕರ್ಮದ ಕ್ಷಯೋಪಶಮನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ವಶವಾಗುವುದು. ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಸಂಚಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ತನ್ನ ಮಹದುಪಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಆತನು ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಉಪಕಾರವಾಗುವಂತೆ, ಪರರ ಉಪಕಾರವೂ ಕೂಡಾ ಆಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಆಗ ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು. ವೈದ್ಯ ಅಥವಾ ಡಾಕ್ಟರರಾದವರು ರೋಗಿಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಯೋಗ್ಯಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಒಂದುವೇಳೆ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಗುಣವಂತ ನಿರ್ಧಾನಿಕ ರೋಗಿಯು ತನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅಂತವನ ಸೇವೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಮಾಡದ ವೈದ್ಯನು ಔಷಧಿಯ ಅಧಿಕಬೆಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ಹಣದ ದುರಾಸೆಯಿಂದ ರೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಈ ರೋಗವು ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದೆಂದು ಭಯಪಡಿಸಿ ಅಧಿಕ ಹಣವನ್ನು ವಸೂಲುಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿರುವ ವೈದ್ಯನು ಮಹಾ ರೋಗಿ ಯಾಗಿಯೇ ಅಧಿಕ ಕಷ್ಟಪಡುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶತಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೂ ರೋಗವು ಗುಣಮುಖಿಯಾಗಲಾರದು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಗರ್ಭಪಾತವಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಚ್ಯ ವದ ಸ್ತ್ರೀಯಶ್ಚ |

ಕೌ ಗರ್ಭಪಾತೋ ಭವತಿ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪ್ರಭು ! ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಗರ್ಭಪಾತಬಂಧವಾದ ದುಃಖ, ವೇದನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ರೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಪುತ್ರೋಯಥಾ ಮಾರಿತ ವಿವಗರ್ಭೆ |

ತುಗ್ಮಾರಣಾರ್ಥಂಚ ವಿಷಂ ಪ್ರದತ್ತಂ ||

ವಾ ಗರ್ಭಪಾತಂ ಪ್ರವಿಧಾಯ ತುಷ್ಠೇತ್ |

ತಸ್ಯಾ ಭವೇದೇವ ಹಿ ಗರ್ಭಪಾತಃ

|| ೬೮ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯು ತನ್ನ ಅಥವಾ ಪರರ ಸ್ತ್ರೀಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗರ್ಭಸ್ಥ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಘಾತಿಸುವಳೋ ಅಥವಾ ಪರರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಷವನ್ನಿತ್ತು ಸಾಯಿಸುವಳೋ ಅಥವಾ ಗರ್ಭಪಾತಮಾಡಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟಳಾಗುವಳೋ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಗರ್ಭಪಾತ ಸಂಬಂಧವಾದ ವೇದನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಳು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಮಗವು ಅತಿ ದುಃಖಿತವೂ, ಸರ್ವಥಾ ಪರಾಧೀನವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆದು ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯೋಗ ದಿಂದ ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿರುಪಾಯವೂ, ಪರಾಧೀನ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಮಹಾ ಪಾಪವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವುದು. ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀ ಇಂತಹ ಘೋರಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಪರರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಷಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸಾಯಿಸುವಳೋ, ತನ್ನ ಸೌತಿಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಈರ್ಷ್ಯೆ, ಅಸೂಯೆಪಡುತ್ತ ಪೀಡಿಸುವಳೋ ಅಂತವಳು ಗರ್ಭಪಾತಾದಿ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವಳು, ಗರ್ಭಪಾತ (ಗರ್ಭವು ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವುದು) ಘೋರವಾದ ಫಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವುದೇ ಆತ್ಮಶಾಂತಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹಣವ್ಯಯವಾಗುವ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪುಣ್ಯಾಚ್ಚ ಧನಾದಿ ಶಕ್ತೀ - |

ವ್ಯಯೋ ಭವೇದ್ವಾ ವ್ಯಸನೇ ಜನಾನಾಂ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ದಯಾಸಾಗರನೇ ! ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ಜನರ ಧನವು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಧನಂ ಕುಮಾರ್ಗೇ ಹಿ ಹಟಾನಿಯೋಜ್ಯ |

ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಶಂಸಾಂ ವ್ಯಸನ ಸ್ಥಿತಾನಾಮ್ ||

ಬಲಾನ್ಯಭಾಯ್ ಮಪಹೃತ್ಯ ತುಷ್ಕೇತ್ |

ತೇಷಾಂ ಧನಾದೇ ವ್ಯಸನೇ ವ್ಯಯಃ ಸ್ಯಾತ್

|| ೬೯ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಹಟಪೂರ್ವಕ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನವನ್ನು ಕುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವವರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಲತ್ಕಾರಪೂರ್ವಕ ಅಪಹರಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡುವ ನೀಚರ ಧನಸಂಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ದುರ್ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಳಾಗುವುದು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಹಿಂಸೆ, ಸುಳ್ಳು, ಕಳ್ಳತನ, ಕುಶೀಲಾದಿಗಳಿಗೆ ಕುಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಜೂಜಾಡುವುದು, ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣೆ, ಮದ್ಯಪಾನ, ವೇಶ್ಯಾಗಮನ, ಶಿಕಾರಿ (ಬೇಟೆ) ಯಾಡುವುದು, ಕಳ್ಳತನ, ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸೇವನೆ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತವ್ಯಸನಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಪಾಪಬಂಧವಾಗುವುದು. ನರಕಾದಿ ದುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸುವರು. ಆದರೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪುಣ್ಯವಿಶೇಷದಿಂದ ಮಾನವನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಧನವಂತನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆತನ ಸಂಪತ್ತಿ, ದುರ್ವ್ಯಸನಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಾಶವಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂಸಾದಿ ದುರ್ವ್ಯಸನ ಕಾರ್ಯಗಳೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯುವುದು ನಿಜವಾದ ಶಾಂತಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಚ್ಚ ನ ರೋಚತೀತಿಯಂ |

ಜೀವಾಯಮಿಷ್ಟಃ ಸುಖದಃ ಸುಖೋಧಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಭಗವಾನ್ ! ಎಂತಹ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಸಾರಿ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಸುಖದಾಯಕವಾದ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ದತ್ತಾ ಕುಶಿಕ್ವಾಂ ವ್ಯಸನೇ ನಿಯೋಜ್ಯ |

ಕೃತ್ವಾ ಜನಾನ್ ದೇವಗುರೋಶ್ಚನಿಂದಾಂ ||

ಶ್ರುತ್ವೇತಿ ತುಷ್ಕೇದ್ವಚನಂ ಖಿಲಾದೇ |

ತಸ್ಮೈ ಸುಖೋಧೋಽಪಿ ನ ರೋಚತೀತತ್ರ,

|| ೭೦ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಪರರನ್ನು ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವನೋ ಅಥವಾ ದುರ್ಜನರ ವಚನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅನಂದಭರಿತನಾಗುವನೋ ಅವನಿಗೆ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾರ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪ ದುರ್ಜನನು ವಾಸಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನೋ ಅವನು ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನು. ಯಾವ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪ ಪರಿಣಾಮವು ದೇವ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವವು ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯು, ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತನಾದಿ ರತ್ನತ್ರಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯು ಉಂಟಾಗದಿರುವುದು, ಸಮ್ಯಕ್ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಗೈಯುವುದು, ದೇವಪೂಜೆ, ಪಾತ್ರದಾನಾದಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳೆಂದು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವುದು, ವಿತರಾಗ ನಿರ್ಗಂಧ ಗುರುಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು, ಶಾಸ್ತ್ರಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ನೀಚಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕುಶಿಕ್ವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಪಳಗುವುದು, ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವುದು, ದುರ್ಜನರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ದುರ್ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿ ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ರುಚಿಸುವುದು ? ಅರ್ಥಾತ್ ರುಚಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವವು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಂಡಾಲರಹಸ್ತ ಮರಣವಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಶ್ಚ ವದೇತಿ ಜಂತೋ -

ಶ್ಚಾಂಡಾಲ ಹಸ್ತೈರ್ಭವತೀಹ ಮೃತ್ಯುಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಕರುಣಾಳುವೇ ! ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಜೀವನು ಚಾಂಡಾಲರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ದುಃಖಪ್ರದಂ ಹಿಂಸಕಮೇವ ಕೃತ್ಯಂ ।

ಕೃತಂ ಹೃತಂ ಪ್ರಾಣಧನಂ ಪಶೋಯ್ಯೇಃ ॥

ಸುಸೇವಿತಂ ವಾ ಮಧುಮದ್ಯಮಾಂಸಂ ।

ಚಾಂಡಾಲತಃ ಸ್ಯಾನ್ಮರಣಂ ಚ ತೇಷಾಂ

॥ ೭೦ ॥

ಅರ್ಥ :- ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಘೋರದುಃಖವುಂಟಾಗುವ ಪೀಡಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ, ಪಶುಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವವನೂ ಮತ್ತು ಮದ್ಯಮಾಂಸ, ಮಧುವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯನೂ ಆದ ಪಾಪಿ ಮಾನವನು ಚಾಂಡಾಲರ ಕೈಯಿಂದಲೇ ನಾಯುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಚಾಂಡಾಲರ ಕೈಯಿಂದ ಮರಣವಾಗುವುದು ಮಹಾನಿಂದ್ರವೂ, ಮಹಾಪಾತಕ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ದುರ್ಮರಣ ಸಂಭವಿಸುವುದು ಮಹಾಪಾಪ ಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಬಡಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವವನೂ, ಹಿಂಸಾದಿಪದಾರ್ಥಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವನೂ, ಮದ್ಯಪಾನ, ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪಂಚೋದಂಬರ (ಆತ್ತಿ, ಆಲ, ಅರಳಿ, ಗೋಳಿ, ಅಶ್ವತ್ಥ) ಫಲಗಳ ಭಕ್ಷಣೆಯವ ಜೀವಿಗಳು ಚಾಂಡಾಲಾದಿ ಕಟುಕರಿಂದಲೇ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ ; ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ನರಕಾದಿ ದುರ್ಗತಿಗಳ ಘೋರದುಃಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಾಯಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ಮೇ ।

ಮೃತ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯೋ ಭವತೀಹ ಕೌ ಶ್ವಾ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪ್ರಭುವೇ ? ಈ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಎಂತಹ ಪಾಪ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ನಾಯಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನು ? ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಈರ್ಷಾಭಿಮಾನಂ ಕುವಿರೋಧ ವೈರಂ ।

ಕರೋತಿ ಯಃ ಕೋಪಿ ಮಿಥೋ ವಿವಾದಮ್ ॥

ರೌದ್ರಾರ್ತಚಿಂತಾಮಟನಂ ಚ ಕೋಪ ।

ಮಿತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಾಶ್ಚ ಭವೇತ್ಕಿಲ ಶ್ವಾ

॥ ೭೧ ॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಪುರುಷನು ಸದಾಕಾಲವು ಈರ್ಷ್ಯೆ, ಅಸೂಯೆ, ದುರಭಿಮಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನೋ, ಎಲ್ಲರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವೈರವನ್ನೇ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುವನೋ, ಸದಾ ಸಕಲರೊಡನೆ ವಿತಂಡವಾದವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನೋ ಆತ ರೌದ್ರಾದಿ ದುರ್ಧ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನೋ ಮತ್ತು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆದಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನೋ ಅವನು ಮರಣಾನಂತರ ಪರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ನಾಯಿಯು ಅಮೇಧ್ಯ, ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಮಹಾ ನಿಂದ್ರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ನೀಚಪರ್ಯಾಯವೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮನೆ-ಮನೆಗೂ ತಿರುಗುತ್ತ, ಕಂಡ-ಕಂಡ ನಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಜಗಳ, ಕಚ್ಚಾಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೊದೆಡೆಯೆಲ್ಲಾ ಬೊಗಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ನೀಚಪರ್ಯಾಯಿಯಾದ ನಾಯಿಯ ಪರ್ಯಾಯವು ನಿಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಗಳೆಸಗಿರುವ ಪಾಪದ ಫಲವಾಗಿಯೇ ದೊರಕುವುದು. ಪರಸ್ಪರ ಈರ್ಷ್ಯೆ, ದುರಹಂಕಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ವಾದ-ವಿವಾದ, ಯುದ್ಧ, ಜಗಳ, ವಿನಾಕಾರಣ ಕ್ರೋಧ ಮಾನಾದಿ ಕಷಾಯಗೊಳಗಾಗುವುದು, ಯಾವ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅಲೆದಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು, ಸದಾ ರೌದ್ರಾದಿ ದುರ್ಧ್ಯಾನಮನಸ್ಸನಾಗುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅತ್ಯಂತ ನಿಂದ್ರಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ನಾಯಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವುದೇ ಅತ್ಯಸುಖದ ಸುಗಮ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಚಾರ(ಬೆಕ್ಕು)ರಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।

ನರೋ ಬಿಡಾಲೋ ಭವತೀಹ ಮೃತ್ಯಾ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ದಯಾನಿಧೇ ! ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಈ ಜೀವನು ಬೆಕ್ಕಿನ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ದುಘ್ನ ಪಾನಾದ್ಯಭಿಲಾಷತೋ ಯೋ |
ಬಂಧೋರ್ಧನಾದರಪಹರ್ತುಕಾಮಃ |
ದುರ್ಧ್ಯಾನಭಾಗ್ ವಾ ಕುಟಿಲಃ ಸದಾಸ |
ಮೃತ್ಯುಬಿಡಾರೋ ಭವತೀಹ ಪಾಪೀ

|| ೭೩ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮಾನವನು ಅನ್ನಪಾನ, ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಇವುಗಳ ದುರಭಿಲಾಷೆಗೆ ಬಲಿಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಬಂಧು-ಬಾಂಧವಾದಿಗಳ ಧನಾದಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿರುವನೋ, ಸದಾಕಾಲವು ಮಾಯಾಚಾರ (ಭಲ, ಕಪಟಭಾವನೆ)ದಲ್ಲಿ ತತ್ತರನಾಗಿರುವನೋ ಮತ್ತು ಅಶುಭ ಚಿಂತಾ ಮಗ್ನನಾಗಿರುವನೋ ಅವನು ಸತ್ತು ಭಾಗ್ಯಹೀನ ಬೆಕ್ಕಿನ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಬೆಕ್ಕು, ನಾಯಿಗಿಂತ ನೀಚವು, ನಿಂದ್ಯವು ಆದ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಾಯಾಚಾರಿಯಾದುದು. ಸದಾಕಾಲವೂ ಚಿಕ್ಕ-ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಘಾತಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಭಲ, ಕಪಟಮಾಡುತ್ತ, ಪರರ ಧನಾಪಹರಣ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರತೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಹಾನಿಗೈಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಪ್ರಯತ್ನತೀಲನಾಗಿರುವನೋ ಅಂತಹವನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬೆಕ್ಕಿನಪರ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಪಡೆಯುವನು. ಆ ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜೀವಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ನರಕಾದಿ ದುರ್ಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಇಂತಹ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಸಿಂಹಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |
ಮೃತ್ವಾಮನುಷ್ಯೋ ಭವತೀಹ ಸಿಂಹಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಭಗವಾನ್ ! ದಯದೋರಿ ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ಸಿಂಹನಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ದುರ್ಧ್ಯಾನಭಾಗ್ ಯಃ ಪಶುಹಿಂಸಕೋಽಸ್ಮಿ |
ಕ್ರೋರಸ್ವಭಾಷೋ ಜನತಾ ವಿರೋಧೀ ||
ಮಾಂಸಪ್ರಲೋಭೇ ಸ್ವಪಲಾತ್ಮಘಾತೀ |
ಮೃತ್ವಾ ಸ ಜೀವೋ ಭವತೀಹ ಸಿಂಹಃ

|| ೭೪ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ನಿರಂತರ ಪರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು, ಮೂಕಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಪಶುಗಳನ್ನು, ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬೇಕೆಂದು, ಸದಾ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣೆಯ ತೀವ್ರ ವಿಚಾರವು ತನ್ನಾತ್ಮಘಾತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ನಿಂದ್ಯವಿಚಾರದಲ್ಲಿರುವವನು ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯ ತೀರಿದನಂತರ ಪರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಸಿಂಹವಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಸಿಂಹವು ಘೋರಹಿಂಸಾಪಾಪಮಾಡಿದ ಪರ್ಯಾಯ ಜೀವವು. ಸಿಂಹವು ಸತ್ತು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ನರಕಗತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುವುದು. ಸದಾ ಕಾಲವೂ ಹಿಂಸಾದಿ ದುರ್ಧ್ಯಾನಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಎರಡನೇ ಯವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಲಿಸುವುದು, ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ಪಶು-ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪವಿಚಾರದಲ್ಲಿರುವುದು, ಪರರೊಡನೆ ವಿರೋಧವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣೆ, ಮದ್ಯಪಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಇರುವಿಕೆಯೂ, ತನ್ನ ಘಾತ (ಆತ್ಮ ಘಾತ) ದಲ್ಲಿರುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪಭಾವನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಸಿಂಹನಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಶೃಗಾಲ(ಗುಳ್ಳೆನರಿ)ವಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |
ನಾ ಜಂಬುಕಃ ಸ್ಯಾದ್ ಭುವನೇ ಹ್ಯಭಾಗ್ಯಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಕೃಪಾಸಿಂಧುವೇ ! ಯಾವ ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು

ಮಾಡಿರುವ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶೃಗಾಲ(ನರಿ)
ವಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ಕೃಪದೋರಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರಲಾಪಿ ಜನವಂಚಕೋ ಯಃ |

ವೇಷ್ಯಾಂಕರೋ ವಾ ಕಲಹಪ್ರವೀಣಃ ||

ದಾನಾದಿ ಧರ್ಮಾದ್ಧಿ ಸದೈವದೂರಃ |

ಸ ಜಂಬುಕಃ ಸ್ಯಾನ್ಯನುಜೋಽಪಿ ಮೃತ್ಯಾ

|| ೭೫ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಸದಾಕಾಲ ಮಿಥ್ಯಾಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ
ಮೋಸಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಈರ್ಷ್ಯೆ, ಅಸೂಯೆ, ದ್ವೇಷ, ಮಾಯಾಚಾರ
ದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಕಲಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯನಾಗುತ್ತ, ಪಾತ್ರದಾನ, ಜಿನಪೂಜೆ
ಮತ್ತು ಅನ್ಯಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವನೋ ಅವನು ಸತ್ತು
ಗುಳ್ಳೇನರಿಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಗುಳ್ಳೇನರಿ ಬಹುಕುತಂತ್ರತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ
ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದು-ತಿಳಿದು, ಯಾವ
ಮಾನವನು ಸುಳ್ಳುಭಾಷಣೆ, ಮೋಸಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಚತುರನಾಗಿ
ಜೀವಗಳೊಡನೆ ಈರ್ಷ್ಯೆ, ಅಸೂಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆಯೋ, ಮಾತ್ರ
ವಲ್ಲ; ದಾನ, ಧರ್ಮ, ಜಿನಪೂಜೆ, ಉಪವಾಸಾದಿ ವ್ರತಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಾನೂ
ಆಚರಿಸದೆಯೂ, ಪರರಿಗೆ ಆಚರಿಸಲು ಸಮ್ಮತಿಸದೆ ಇರುವವನು ಸತ್ತು ಮಹಾ
ವಂಚಕ ಗುಳ್ಳೇನರಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಶೀಲವ್ರತಾದಿಗಳನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸುವವನಾಗಿ
ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಪ್ರತಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ತ್ಯಜತೀಹ ಮೂಢಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಭಗವಾನ್ ! ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂತಹ ಪಾಪಕಾರ್ಯ
ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಫಲದಿಂದ ಶೀಲವ್ರತಾದಿಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆಮಾಡಿಯೂ
ಏಕೆ ಭಂಗಗೊಳಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಯಃ ಕಾರಯಿತ್ವಾ ವ್ರತಶೀಲಭಂಗಂ |

ತುಷ್ಯೇತ್ತರೇಷಾಂ ಪ್ರವಿಧಾಯ ನಿಂದಾಮ್ ||

ಸಾಧೋಶ್ಚರಿತ್ರೇ ಹ್ಯಯುನಕ್ ಪ್ರದೋಷಂ |

ಸ ಸ್ಯಾದಮುತ್ತೇ ವ್ರತ ಶೀಲ ಭಂಗೀ

|| ೭೬ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಶೀಲವಂತರ ಶೀಲವ್ರತಾದಿಗಳನ್ನು
ಭಂಗಗೊಳಿಸುವುದು, ಅವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಾಧು-ಸಜ್ಜನರಲ್ಲಿ,
ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು-ಸುಳ್ಳೇ ದೋಷಾರೋಪಣೆಮಾಡುವನೋ ಅವನು ತನ್ನ
ಮರಣಾನಂತರ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ತಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಶೀಲವ್ರತಾದಿ
ಗಳನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಆಹಿಂಸಾ, ಸತ್ಯ, ಆಚಾರ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮತ್ತು
ಪರಿಗ್ರಹತ್ಯಾಗಳೆಂಬ ಐದು ಅಣುವ್ರತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮೂರು ಗುಣವ್ರತ,
ನಾಲ್ಕು ಶಿಕ್ಷಾವ್ರತಗಳೆಂಬ ಸಪ್ತ (ಏಳು) ಶೀಲವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು
ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ, ಪುಣ್ಯಬಂಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತವಾಗಿ, ಕ್ರಮೇಣ ಮೋಕ್ಷ
ಸುಖಕ್ಕೂ ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಯಾವ ನರರತ್ನನು ಪಂಚಾಣುವ್ರತಗಳನ್ನು
ಸಪ್ತಶೀಲಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆಮಾಡಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭಂಗಗೊಳಿಸುವನೋ,
ಇವುಗಳಿಗೆ ಅತಿಚಾರವೆಸಗುವನೋ ಆತ ಮಹಾ ಪಾಪಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿಯ
ಬೇಕು. ಪಾಠಕರೇ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ರತ್ನತ್ರಯ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು
ಯಾರಾದರು ಭಂಗಗೊಳಿಸುವರೇ? ಹೀಗೆ ವ್ರತಾದಿಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ,
ಅದನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸುವವರು ಮಹಾ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರು. ಅಂತವರು
ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮರ ವ್ರತಶೀಲಾದಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಿ,
ನಿಂದಿಸಿರುವರೋ ಮತ್ತು ಮಹಾಯೋಗಿಗಳಾದ ಮುನಿಗಳ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ
ದೋಷಾರೋಪಣೆ, ಧರ್ಮಾತ್ಮರಿಗೆ ಮಿಥ್ಯಾಕಲಂಕ ಹೊರಿಸುವಿಕೆ ಇವೇ
ಮೊದಲಾದ ಕುಕೃತ್ಯದಿಂದಲೇ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಅಪರಾಧಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವುದೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ
ಹಸುವಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।
ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯೋ ಭವತೀಹ ಧೇನುಃ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ದಯಾನಿಧಿ ! ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಎಂತಹ ಪಾಪ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ಹಸುವಾಗಿ ಜನಿಸುವನು ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಆಚಾರಹೀನಶ್ಚ ವಿಚಾರಶೂನ್ಯೋ ।
ಹೃಭಕ್ಷ್ಯ ಭಕ್ಷೀ ಭುವಿ ಕೇವಲಂ ಯಃ ॥
ಪಾನಾನ್ವಲೋಬೀ ಖಲು ಮಂದಬುದ್ಧಿಃ ॥
ಸ ಸ್ಯಾದಮುತ್ರೇ ಮನುಷೋಽಪಿ ಧೇನುಃ ॥ ೨೨ ॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ದುರಾಚಾರಿಯೋ, ವಿಚಾರಶೂನ್ಯನೋ, ಅಭಕ್ಷ್ಯ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ತನ್ನ ತನ್ನದೋ, ಅನ್ನಾಹಾರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಲೋಲುಪಿಯೋ ಮತ್ತು ಮಹಾ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೋ, ಅಂತಹ ಮಾನವನು ಮರಣಾನಂತರ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಸುವಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಹಸು ಬಹು ಸರಳಸ್ವಭಾವದ ಪ್ರಾಣಿಯು. ಯಾವ ಈ ಮಾನವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನಬಂದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಸಿಕ್ಕ-ಸಿಕ್ಕವರಕ್ಕೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಅನ್ನ ಪಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು, ಸಿಕ್ಕ-ಸಿಕ್ಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದು, ಮಲಗುವುದು, ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆಮಾಡದೆ ಭಕ್ಷ್ಯಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು, ಆಹಾರಪಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು ಸತ್ತು ಪರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಸುವಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಕೋಣಗಳ ಪರ್ಯಾಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯಫಲವೆಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।
ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯೋ ಮಹಿಷೋ ಭವೇತ್ಸೌ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಕರುಣಾನಿಧಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ! ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಈ

ಜೀವನು ಯಾವ ಫಲದಿಂದ ಎಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಕೋಣವಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಧರ್ಮೋಪದೇಶಂ ಸುಖಿದಂ ನ ಶ್ರುತ್ವಾ ।
ಗೃಣ್ವಾತಿ ಯಃ ಕೇವಲ ಮೇವ ದೋಷಮ್ ॥
ವಾತಾಂತಿಮೇಕಾಂ ವಿಷಮಾಂ ಕರೋತಿ ।
ಸ ಸ್ಯಾದ್ವಿ ಮೃತ್ವಾ ಮಹಿಷೋ ಹೃಭಾಗ್ಯಃ ॥ ೨೩ ॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುವನೋ, ಕೇವಲ ದೋಷವನ್ನೇ ಗ್ರಹಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನೋ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿಯನ್ನೇ ಹರಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ತನ್ನ ಮರಣಾನಂತರ ಎಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಕೋಣವಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಕೋಣವು ಬಹಳ ಹಟಗ್ರಾಹಿಯೂ, ಉಪದ್ರವಿಯೂ ಮತ್ತು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವ ಪಶುವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವನು ಸದಾ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಶಾಂತಿಯನ್ನೇ ಹರಡುತ್ತಾನೆಯೋ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ, ಧಾರ್ಮಿಕಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಗಳ, ಕಲಹಗಳನ್ನೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಶಾಂತಿಯವಾತಾವರಣವನ್ನೂ, ಒಂದೊಂದು ಸರ್ತಿ ಕುಟುಂಬದ ಅಂಗಗಳಾದ ಬಂಧುಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಜಗಳದ ರಂಗವನ್ನೇ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಪರರ ದೋಷಗಳನ್ನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂಥವನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಕೋಣವಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಉಪದ್ರವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅಜ(ಆಡು)ವಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।
ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯೋಽಪಿ ಭವೇದಜಃ ಕೌ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಈ ಮಾನವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ

ಉದಯದಿಂದ ಆಡಿನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ವೃಷೇವ ಗಚ್ಛದ್ಧಿ ವದೇದ್ ವಸೇದ್ ವಾ |

ಕರೋತೃಕಾರ್ಯಂ ನಯನಂ ನಿಮೀಲ್ಯ ||

ನಿಜಪ್ರಶಂಸಾಂ ಚ ಪರಪ್ರಣಂದಾಂ |

ಕೃತ್ವೇತಿ ತುಷ್ಯೇತ್ ಭವೇದಜಃ ಕೌ

|| ೭೯ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ವಿಧದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ವೃಥಾವಾಗಿ ಅತ್ತಿತ ಸಂಚರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆಯೋ, ಉದ್ದಂಡವಾದವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆಯೋ, ಪೂರ್ವಾಪರವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಎಸಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆಯೋ ಮತ್ತು ತನ್ನಾತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆ, ಪರನಿಂದೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಆನಂದಭರಿತನಾಗುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತು ಇದೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಜ (ಆಡು) ವಾಗಿ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಆಡಿನ ಜನ್ಮವು ನಿತ್ಯಷ್ಟಪರ್ಯಾಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಸಮಯವೂ ಮರಣಭಯ ಬೆನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ, ಹೊಟ್ಟೆಹಸಿವೆ, ಬಾಯಾರಿಕೆಸಂಬಂಧ ದುಃಖವು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲವು. ಇಂತಹ ನಿಂದ್ಯಪರ್ಯಾಯವು ಯಾವವಿಧ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ವೃಥಾವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವನು ಯಾವ ವಿಧ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ಬೀದಿ-ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ-ಇತ್ತಿಂದತ್ತ ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು ಬಕವಾದವನ್ನು ವಿಚಾರವಿವಿಮಯವಿಲ್ಲದೆ ಆಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಪರರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಆಡಿನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದು ಘೋರ ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಾಗೆಯಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಛ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯೋ ಭವತೀಹ ಕಾಕಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಭಗವಾನ್ ! ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ದುಃಷ್ಠಲವಾಗಿ ಈ ಜೀವನು ಕಾಗೆಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ವಸ್ತು ಹ್ಯಭಕ್ತ್ಯಂ ಮಲಿನಂ ಚ ನಿಂದ್ಯಂ |

ಯಶ್ಚಾತ್ತಿ ಮಾಂಸಂ ಕಟುಕಂ ಬ್ರವೀತಿ ||

ದುಃಖಪ್ರದಂ ಕರ್ಕಶಮೇವ ವಾಕ್ಯಂ |

ಮೃತ್ವಾ ಸ ಮರ್ತ್ಯೋ ಭವತೀಹ ಕಾಕಃ

|| ೮೦ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಮಾನವನು ಅಭಕ್ತ್ಯವು, ಮಲಿನವೂ ಮತ್ತು ಮಹಾ ನಿಂದ್ಯವೂ ಆದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಮನೋವೇದನೆಯುಂಟುಮಾಡುವ ಕರ್ಕಶವೂ, ಕಹಿಯಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅವನು ಸತ್ತು ನಿಂದ್ಯವೆನಿಸಿದ ಕಾಗೆಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಪಕ್ಷಿವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯು ಚಾಂಡಾಲ ಪಕ್ಷಿಯು. ಅದು ಅಭಕ್ತವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಮಲಿನ, ಕೊಳತ ಮಾಂಸ, ಮಿಷ್ಣು(ಅಮೇಧ್ಯ)ಗಳನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡು ಅಪಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಜನಸಮೂಹವು ಕಾಗೆಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಅಪಶಕುನವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣು ಬಿಸಾಡಿ ಓಡಿಸುವುದುಂಟು. ಯಾವ ಮಾನವನು ಚಾಂಡಾಲಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಮಲಿನ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು, ಮಾಂಸಾದಿಗಳನ್ನು, ಪಂಚೋದುಂಬರಫಲಗಳನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಕರ್ಣಕರೋರ ದುರ್ವಚನ, ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಪರನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಮರಣಾನಂತರ ಇದೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಗೆಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಛ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯೋ ಭವತೀಹ ದುಷ್ಠಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪ್ರಭುವೇ ! ದಯಮಾಡಿ ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ದುಷ್ಟ ಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿ ಜನಿಸುವ ನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ದುಷ್ಟಸ್ಯಯೇನ ವ್ಯಸನಸ್ಥಜಂತೋಃ |

ಸಾಧೋಃ ಸಮಂವಾ ವಿಷಮಂ ವಿವಾದಃ ||

ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಮೂಢಸ್ಯ ಕೃತಾ ಪ್ರಶಂಸಾ |

ಮೃತ್ವಾ ಸ ಮತ್ಯೋ ಭವತೀಹ ದುಷ್ಯಃ || ೮೧ ||

ಅರ್ಥ :- ಮಾನವನಾಗಿ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ದುರ್ಜನನೊಡನೆ ವಾದ ವಿವಾದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು, ಜೂಜಾಡುವವರ, ಕಳ್ಳರ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಸನಿಗಳೊಡನೆ ಜಗಳ, ಕಲಹಾದಿಗಳನ್ನೆಸಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು, ಸಾಧು-ಸಜ್ಜನರೊಡನೆ ವ್ಯರ್ಥಕಲಹ, ವಿತಂಡವಾದಗೈಯುವುದು, ಹಾಗೆ ಮಿಥ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಿಗಳಾದ ಮೂರ್ಖರನ್ನು ಬಾಯಿತುಂಬ ಹೊಗಳಿಕೊಂಡಿರುವವನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮರುಭವದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ದುಷ್ಟನಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ದುರ್ಜನನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಧು-ಸಜ್ಜನರೊಡನೆ, ವೀತರಾಗ ನಿರ್ಗಂಧ ಸಾಧುಗಳೊಡನೆಯೂ, ವೈರ, ನೀಚತನಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂಥವನು ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಯಾವನು ದುರ್ಜನರ ಸಂಘ, ದುರ್ಜನರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೈಯುತ್ತ, ಅದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವನೋ, ಮಿಥ್ಯಾತ್ವಿಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವನ್ನೇ ಪ್ರಚಾರಗೈಯುತ್ತ, ದಿಗಂಬರ ಮುನಿಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತ ತಿರಸ್ಕಾರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವವನು ಸತ್ತು ದುರ್ಜನನಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತ ನರಕಾದಿ ದುರ್ಗತಿಗಳ ಘೋರ ದುಃಖವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವುದೇ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣದ ಸರಳ ಉಪಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಮೃತ್ವಾ ನರಃ ಸ್ಯಾದ್ ವ್ಯಭಿಚಾರಸೇವೀ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ! ಈ ನರನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲದಿಂದ ಸತ್ತು ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ವೇಶ್ಯಾದಿಕಾನಾಂ ಚ ಕುಶೀಲ ಜಂತೋಃ |

ಸಂಗಃ ಕೃತೋ ದುಷ್ಟ ಜನಾದಿಕಾನಾಮ್ ||

ಕ್ರೀಡಾಸಮಂ ಯೇನ ನಪುಂಸಕೇನ |

ಮೃತ್ವಾನರಃ ಸ್ಯಾದ್ ವ್ಯಭಿಚಾರಭಾಕ್ ಸಃ || ೮೨ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ತನ್ನ ಮಾನವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ವೇಶ್ಯೆ(ಸೂಳೆ)ಯರ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯರ ಸಂಗವೂ ಮತ್ತು ದುರ್ಜನರ ಸಂಗವೂ ಇದ್ದು ನಪುಂಸಕರೊಡನೆ ಕ್ರೀಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು ಮರಣಾನಂತರ ಮಹಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ವ್ಯಭಿಚಾರಕಾರ್ಯವು ಮಹಾನಿಂದ್ಯವು, ಪಾತಕವು ಆದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಭಿಚಾರಸೇವನೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಾನವನು ರಾವಣನಂತೆ ಲೋಕನಿಂದಿತನಾಗಿ ನರಕಾದಿ ದುರ್ಗತಿ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾವಣನು ವ್ಯಭಿಚರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛಾ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಈವರೆವಿಗೂ ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಕಾರ್ಯವಾಗಲೀ, ಅದರ ಸೇವನಾ ಆಶೆಯಾಗಲಿ ಇರಬಾರದು. ಯಾವ ಮಾನವನು ವ್ಯಭಿಚಾರಗಳ, ವ್ಯೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರ, ಜುಗಾರ ಕೋರರ ಮತ್ತು ದುರ್ಜನರ ಸಂಗಮಾಡುವನೋ ಅವನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ದುರ್ಗತಿ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವನು. ಭವ್ಯಾತ್ಮರು, ದುರ್ಜನರ ಸಂಘದಿಂದ ದೂರವಿರುವುದೇ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಭ್ರಾಂತ (ಹುಚ್ಚ) ನಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಮೃತ್ವೇತಿ ಮತ್ಯೋ ಗೃಹಿಲೋ ಭವೇತ್ಸ್ಯಾ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕೃತ್ಯದ ಫಲದಿಂದ ಭ್ರಾಂತ(ಹುಚ್ಚ)ನಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಮಂತ್ರೈಶ್ವ ತಂತ್ರೈರ್ಗ್ರಹಿಲೋನ್ಯ ಜೀವಃ |

ಕೃತಶ್ಚ ಕೃತ್ವಾ ಗ್ರಹಿಲಾಪಮಾನಮ್ ||

ವಾರೋಷ್ಯ ತಸ್ಯೋಪರಿ ರೋಷದೋಷಂ |

ತುಷ್ಯೇತ್ಸ ಮೃತ್ವಾ ಗ್ರಹಿಲೋ ನರಃ ಸ್ಯಾತ್

|| ೮೩ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ನೀಚ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಜೀವಗಳನ್ನು ಹುಚ್ಚರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನೋ, ಭ್ರಾಂತರನ್ನು ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸುವನೋ, ಹುಚ್ಚರ ನಿರರ್ಥಕ ಮಾತು, ಕುಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವನೋ ಅವನು ಸತ್ತು ಹುಚ್ಚನಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದ ಮಾನವನ ಜೀವನವು ನಿಃಪ್ರಯೋಜನವಾದುದು. ಆತ ಯಾವ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾರನು. ಕೇವಲ ಅವನು ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ-ಇತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಸುತ್ತಾಡಿಕೊಂಡು, ತಿನ್ನುವ, ಉಣ್ಣುವ, ಕುಡಿಯುವ, ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವ ವಿಚಾರವೇ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿ ಬೆತ್ತಲೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಎಂಥಾ ಪಾಪಕರ್ಮದ ವಿಚಿತ್ರತೆಯು. ಇದಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪರಜೀವಗಳ ಅಹಿತ ಕ್ಷೋಸ್ಕರ ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸದೆ ಇರುವುದೇ ಪರಮ ತಾಂತಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಮಾಟ, ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಪರಜೀವಗಳಿಗೆ ಅಹಿತ, ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಭ್ರಾಂತರಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಾರಾಗ್ರಹವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಜೀವಾಃ ಸ್ವಯಂ ಬಂದಿಗೃಹೇ ಪತಂತಿ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಭಗವನ್ ! ಜೀವಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಘೋರ ಕೃತ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸಿಗಳಾಗಿ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ರೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಕಾರಾಗ್ರಹೇ ಯೈರಪರಾಧಮುಕ್ತಾ |

ಜೀವಾ ಬಲಾದ್ ಬಂದಿಗೃಹೇ ವನಾದೌ ||

ಉಕ್ತಾನ್ಯತಂ ವಾ ವಿಪದೇಽಹಿ ಬದ್ಧಾಃ |

ಸ್ವಯಂ ವ್ಯಥಾದೌ ಖಿಲು ತೇ ಪತಂತಿ

|| ೮೪ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವನು ನಿರಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಲು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಬಲತ್ಕಾರಪೂರ್ವಕ ಕಾರಾಗೃಹ(ಜೈಲು)ದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನೋ, ಬಡಜೀವಗಳನ್ನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನೆಪಹೇಳಿ (ವನಕ್ಕೆ) ಕಾಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಿಸುವನೋ ಅವನು ಮರಣಾನಂತರ ಮುಂದಿನ ಭವದಲ್ಲಿ ತಾನು ನಾನಾ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ವಯಂ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಘೋರ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ನಿರಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುವುದು, ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿ, ಸುಳ್ಳು ದೋಷಾರೋಪಣೆ ಹೊರಿಸಿ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸುವುದು, ಊರು, ದೇಶಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವುದು, ಯಾರೂ ವಾಸಿಸಲಾಗದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವುದೇ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾತಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಮಾಡಿಸುವುದು ಮಹಾ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇಂತಹ ದುಃಖದಾಯಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಮುಂದಿನ ಭವದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ನೆಪದಿಂದ ಜೈಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಾನಾ ವಿಧ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತ, ಕೆಟ್ಟಚಿಂತನೆಮಾಡುತ್ತ ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ದುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರೂ ನಿರಪರಾಧಿ ಜೀವಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸದೆ ಇರುವುದು ಕ್ಷೇಮಕರವು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಜನಿಸಿದೊಡನೆ ಮರಣವಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಸ್ವಜನ್ಮಕಾಲೇ ಮ್ರಿಯತೇ ಹಿ ಜೀವಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪರಮ ದೇವನೇ ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ-ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ಜನನವಾದೊಡನೆ ಮರಣದ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಯೈರ್ಜನ್ಯಕಾಲೇ ಹಿ ಪರೇ ಚ ಜೀವಾಃ |

ಸುಮಾರಿತಾ ವಾ ಖಿಲು ಭೇದಿತಾಶ್ಚ ||

ಕೃತೋ ವಿಯೋಗೋ ಜನ ಬಾಂಧವಾನಾಂ |

ತೇ ಜನ್ಮಕಾಲೇ ಮನುಜಾ ಮ್ನಿಯಂತೇ || ೮೫ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ಪಾಪೀಮಾನವನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಸುಗಳನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕುವನೋ, ಭೇದನ-ಭೇದನಮಾಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವನೋ, ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರವರ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ವೇದನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು ಮರುಭವದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದೊಡನೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿ ಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾಗುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವು ಕೋಮಲವೂ, ನಿರ್ಬಲವೂ ಆದ ಅವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ತಿರ್ಯಂಚ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ಹಸು, ಆಡು, ಕೋಳಿ ಮೊದಲಾದ ಜೀವಗಳ ಅವಸ್ಥೆಯು ಕೂಡಾ ದಯನೀಯ ಅವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು, ಪೀಡಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪಾಪಕೃತಿಯೇ ಇಲ್ಲವು. ಮತ್ತೆ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳನ್ನು ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಕೂಡಾ ಮಹದನ್ಯಾಯವು, ಪಾಪಕರವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ದುಷ್ಫಲವಾಗಿ ಆತನು ಸತ್ತು ಮರುಭವದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದೊಡನೆ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಭವ್ಯಾತ್ಮರು ಇಂತಹ ಘೋರ ಪಾತಕ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ದೂರ ವಿರುವುದೇ ಆತ್ಮಶಾಂತಿಯ ಸುಲಭ ಉಪಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಲೋಕನಿಂದೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ತಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಭವಂತಿ ಜೀವಾ ಭುವಿ ನಿಂದನೀಯಾಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ದಯಾಸಾಗರನೇ ! ದಯದೋರಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪಾಪ, ಅನ್ಯಾಯದ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಜೀವನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಜನ ನಿಂದಿತ ನಾಗುವನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಧರ್ಮಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಗುರೋಶ್ಚ ನಿಂದಾಂ |

ವಾಽಧಾರ್ಮಿಕಾಣಾಂ ಚ ಕೃತಃ ಪ್ರಸಂಗಃ ||

ಯೈರ್ಭಕ್ಷಿತಂ ಚಾನ್ಯಧನಂ ಹ್ಯಭಕ್ಷ್ಯಂ |

ಭವಂತಿಕೌ ತೇ ಜನನಿಂದನೀಯಾಃ || ೮೬ ||

ಅರ್ಥ :- ದೇವ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವನು, ಅಧರ್ಮಿಗಳ ಸಂಘದಲ್ಲಿರುವವನು, ಪರರ ಧನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತ ಜೀವಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವವನೂ ಆದ ಧರ್ಮಬಾಹ್ಯನಾದ ಮಾನವನು ಮರಣ ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಂದ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಲೋಕನಿಂದಿತನಾಗಿರುವವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಘೃಣಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ; ಕಂಡಕಂಡವರು ಆತನನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸುತ್ತ, ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ಹತ್ತಿರ ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲವು. ಇದೆಲ್ಲವು ಮಹಾ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ದೇವ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದು, ಪರಮ ವಿರಾಗಿಗಳಾದ ಯೋಗಿಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದು, ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪಾಪಭಾವನೆಯಿಂದಲೂ ಲೋಕಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಅಧರ್ಮಿಗಳ, ಕೆಟ್ಟಜನರ ಸಂಗತಿಯಿಂದಲೂ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳ ಅಸ್ರವವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಭಕ್ಷ್ಯಭಕ್ಷಣೆ, ಪರರ ಧನಾಪಹರಣಾದಿ ಗಳು ಕೂಡಾ ಲೋಕನಿಂದೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಪರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾನವನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರೂ ಆತ್ಯಂತ ನಿಂದನೀಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭವ್ಯಾತ್ಮರು ದುರ್ಜನರ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕದಂತೆ ಹುಷಾರಿರಬೇಕು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅಪಮೃತ್ಯ ಸಂಭವಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।
ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಜೀವಃ ಸಹಸಾಪಮೃತ್ಯುಂ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ದಯಾಸಾಗರನೇ ! ಯಾವ ಅನ್ಯಾಯ ಅಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಜೀವನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಅಪಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ದತ್ವಾನ್ಯಜೀವಾಯ ವಿಷಂ ಚ ತುಷ್ಯೇತ್ ।
ವಿಷಾದ್ವಿಲೋಕ್ಯೈವ ಪರಸ್ಯ ಮೃತ್ಯುಮ್ ॥
ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯ ವಹ್ವಾ ಹ್ಯಸಿನಾ ಚ ಹತ್ವಾ ।
ತಸ್ಯಾಪಮೃತ್ಯುಃ ಸಹಸಾ ಭವೇತ್ ॥ ೮೨ ॥

ಅರ್ಥ :- ಅನ್ಯಜೀವಗಳಿಗೆ ವಿಷಹಾಕುವುದು, ಅದರಿಂದಂಟಾಗುವ ಅಪಮೃತ್ಯು(ಸಾಯುವುದು)ವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುವುದು, ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಖಡ್ಗಾದಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಸತ್ತು ಪರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಪಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಸಿಲುಕುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ವಿಷಕೊಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲುವುದು, ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡಿ ಘಾತಿಸುವುದು, ಖಡ್ಗ, ಬಂದೂಕು ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಸಾಯಿಸುವುದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಪರಜನ್ಮದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಇಹಜನ್ಮದಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಪಮೃತ್ಯುವಿಗೇನೇ ಈಡಾಗುವನು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕ್ರಮೇಣ ನರಕಾದಿ ದುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ದುಃಖ, ವೇದನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಕೇಳಿ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಭಯಪಡುವುದು ಉತ್ತಮನ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮನೆ, ಧನ, ಧಾನ್ಯಗಳು, ಬೆಂಕಿಗೆ ಅಹುತಿಯಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।
ಪ್ರದಹ್ಯತೇ ನು ಹ್ಯನರ್ಯೈಗೃಹಾದಿಃ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಭಗವಾನ್ ! ಯಾವ ಪಾಪ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಜೀವನ ಧನ-ಧಾನ್ಯಾದಿಸಂಪತ್ತಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ವಿಧ್ವಂಸನೇ ಚಾನ್ಯಧನಾದಿಕಾನಾಂ ।
ಯೇನ ಪ್ರಯತ್ನೋ ದಹನೇ ಕೃತಶ್ಚ ॥
ದಗ್ಧಂ ಪರೇಷಾಂ ಸಫುನಂ ಗೃಹಾದಿಃ ।
ಪ್ರದಹ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ಧನಂ ಗೃಹಾದಿಃ ॥ ೮೩ ॥

ಅರ್ಥ :- ಪರರ ಧನ-ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ನಾಶಗೊಳಿಸಲು, ಮನೆ-ಮಠಾದಿ ಸಂಪತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ನೀಚ ಚಾಂಡಾಲ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಯುಳ್ಳ, ಮಾನವನ ಮನೆ, ಧನ-ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳು ಬೆಂಕಿಗೆ ಅಹುತಿಯಾಗುವುವು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಪರರ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚುವುದು, ಧನಾದಿಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗೊಳಿಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲವು ಮಹಾ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಮಹಾ ಪಾಪಬಂಧವಾಗಿ, ಅದರ ಉದಯದ ಫಲವಾಗಿ ತನ್ನ ಮನೆ, ಧನ, ಧಾನ್ಯಾದಿ ಸಂಪತ್ತಿಗಳ ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಭವ್ಯಜೀವಿಗಳು ಎಂದಿಗೂ ದುಷ್ಟಚಿಂತಮಾಡಬಾರದು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪತ್ನೀಪುತ್ರಾದಿಗಳ ವಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।
ಭಾರ್ಯಾದಿ ಬಂಧೋಶ್ಚ ಭವೇದ್ ವಿಯೋಗಃ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಸ್ತ್ರೀ, ಪುತ್ರ, ಬಂಧು, ಬಾಂಧವಾದಿ ಇಷ್ಟ ಜನರ ವಿಯೋಗವು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಲಭಿಸುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಯೈಶ್ವಾನ್ಯಭಾರ್ಯಾದಿ ವಿಯೋಗಕಾರ್ಯೇ ।
ದತ್ತಾನುಮೋದಶ್ಚ ಕೃತಃ ಪ್ರಯತ್ನಃ ॥

ಸ್ವಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಕ್ಕಿ ಹಿ ಪರಾಪಮಾನ-

ಸ್ತೇಷಾಂ ವಿಯೋಗಃ ಸ್ವಜನ್ಯಃ ಸಮಂಸ್ಯಾತ್ || ೮೯ ||

ಅರ್ಥ :- ಮೊದಲಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜೀವಗಳು ಅನ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ, ಪುತ್ರ, ಸಹೋದರ ಮೊದಲಾದ ಕುಟುಂಬದವರ ಬಂಧವನ್ನು ವಿಯೋಗ (ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು) ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರೋ, ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆ ವಿತ್ತಿರುವರೋ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ ಗಾಗಿ ಪರರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವರೋ ಅಂತಹ ಕೆಟ್ಟಪರಿಣಾಮವುಳ್ಳ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಮರುಭವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರ ವಿಯೋಗ ಜನಿತ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸುವವರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಪರ ಸ್ತ್ರೀಯರ, ಪುತ್ರರ ಮತ್ತು ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರ ವಿಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವುದು ಮಹಾ ಪಾಪಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಯಾವ ವಿಧದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತೇವೆಯೋ ಅಂತಹ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ, ಬೇರೆಯವರನ್ನು ವಿಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ, ಹೆಂಡತಿಯ ವಿಯೋಗರೂಪ ಘೋರ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಅಹುತಿ ಯಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರು, ಯಾರಿಗೂ ಕುಟುಂಬ ವಿಯೋಗ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನತೀಲರಾಗ ಬಾರದು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಲೂಬಾರದು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಧನದ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।

ಧನಸ್ಯ ನಾಶೋ ಭವತೀಹ ನೃಣಾಮ್ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ದೇವಾಧಿದೇವನೇ ! ಮಾನವರ ಧನ ಸಂಪತ್ತಿಯು ಯಾವ ಪಾಪದ ತೀವ್ರ ಉದಯದಿಂದ ನಾಶವಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಕೃತೋ ಧನಾದೇಹರಣೇ ಪ್ರಯತ್ನೋ ।

ದ್ವಾರೇಣ ರಾಜ್ಞಃ ಕಿಲ ಕಾರಿತೋ ಯಃ ||

ಚೌರಾದಿ ದ್ವಾರೇಣ ಪರಿಸೃಹಾನಿಃ ।

ಧನಾದಿ ನಾಶೋ ಭವತೀಹ ತೇಷಾಂ || ೯೦ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾರು ಅನ್ಯರ ಧನಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವನೋ, ರಾಜಾದಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬೇರೆಯವರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹರಣಮಾಡಿಸಲು ಕೆಲಸಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಕಳ್ಳರ, ಜುಗಾರಿ ಕೋರರ ಸಹಯದಿಂದ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕೆಟ್ಟವಿಚಾರವುಳ್ಳವರ ಧನಸಂಪತ್ತಿಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಅನೇಕರು ಪರರ ಹಾನಿ, ನಾಶ, ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಸ್ವಯಂ ಹಾನಿಯನ್ನೋ, ಉಪದ್ರವವನ್ನೋ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ದುರ್ಜನರ ಮೂಲಕ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಸುತ್ತ, ಅರ್ಥಾತ್ ಕಳ್ಳರ, ದರೋಡೆಕೋರರ ಅಥವಾ ರಾಜಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಾಡಿಸುತ್ತ, ಪರಸ್ಪರ ಜಗಳವಾಡಿಸಿ ದೋಷವೆಸಗುವವರ ಪರಿಣಾಮವು ಅಶುಭವಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ ಬಂಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಅಶುಭ ಕರ್ಮಗಳು ಉದಯವಾಗುವಾಗ ಆ ಜೀವಿಗಳ ಧನಸಂಪತ್ತಿಗಳು ಕಳ್ಳರಿಂದಲೇ ಸತ್ಯಾನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭವ್ಯಾತ್ಮರು ಪರಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಅಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಗಂಡಮಾಲೆ ರೋಗವುಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।

ಗ್ರಂಥಿಶ್ಚ ಕಂಠೇ ಭವತೀಹ ಜಂತೋಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಕೃಪೆದೋರಿ ಯಾವ-ಯಾವ ಪಾಪ ಕರ್ಮದ ಫಲದಿಂದ ಈ ಸಂಸಾರಿಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಕಂಠರೋಗ (ಗಂಡಮಾಲೆ)ವು ಬಾಧಿಸುವುದೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಪೀಡಾನ್ಯಕಂಠೇ ಖಲು ಯೇನ ದತ್ತಾ ।

ವಾ ದಾಪಿತಾ ದ್ವೇಷ ವಶಾದ್ಧಿ ನಿಂದಾ ||

ಕೌ ಗ್ರಂಥಿಜೀವಸ್ಯ ಕೃತಾ ಕುಚೀಷ್ಣಾ |

ಗ್ರಂಥಿರ್ಹ ಕಂಠೇ ಭವತೀಹ ತಸ್ಯ

|| ೯೧ ||

ಅರ್ಥ :- ಪರಜೀವಗಳ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ವೇದನೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ದ್ವೇಷವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದು, ಪರನಿಂದೆ ಮತ್ತು ಗಂಡಮಾಲಾದಿ ಕಂಠರೋಗಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಜಿಗುಪ್ಸೆ, ಕುಚೀಷ್ಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಗಂಡಮಾಲೆ ರೋಗವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಗಂಟುಗಂಟಾಗಿ ಮಾಲೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಗಂಡಮಾಲೆರೋಗವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅಸಾಧ್ಯರೋಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಕಾಲ ನಾಯದೆ ರೋಗವೇದನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಭಯಂಕರ ರೋಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಪೂರ್ವೋಪಾರ್ಜಿತ ಕರ್ಮಫಲದಿಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಪರ ಜೀವಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುವುದರಿಂದಲೂ, ಕಂಠಭೇದನ, ಭೇದನದಿಂದಲೂ, ವೃಥಾ ನಂದೆಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ರೋಗಪೀಡಿತರನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದಲೂ ಕಂಠ ಮಾಲಾರೋಗವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸದಾಕಾಲವೂ ಘೋರ ಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭವ್ಯಜೀವಗಳು ಯಾವ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಾಸ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ, ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಾಗಲೀ ಮಾಡದೆ ರೋಗಿನಿವಾರಣೆಗೋಸ್ಕರ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೇ ಆತ್ಮಶಾಂತಿಯ ಸರಳಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಮರ್ತ್ಯಃ ಕಿಲೋಷ್ಣೋ ಭವತೀಹ ಮೃತ್ನಾ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ದಯಾನಿಧೇ ! ಯಾವ ಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಈ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ನಮೇನ್ನ ದೇವಂ ನ ಗುರುಂ ನ ಶಾಸ್ತ್ರಂ |

ವಾಽಧೋ ಮಹೀಂ ಯೋ ನ ವಿಲೋಕ್ಯ ಗಚ್ಛೀತ್ ||

ಉದ್ಧಂಡ ವೃತ್ತಿಶ್ಚ ಧನೇನ ಮತ್ತೋ |

ಮೃತ್ನಾ ಕಿಲೌಷ್ಣಃ ಸ ಭವೇದಭಾಗ್ಯಃ

|| ೯೨ ||

ಅರ್ಥ :- ಯಾರು ಅರಹಂತದೇವರನ್ನು, ವೀತನಾಗ ನಿರ್ಗ್ರಂಥ ಗುರುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ವಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ತಲೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಸಂಚರಿಸುವನೋ, ಸದಾಕಾಲವೂ ಉದ್ಧಂಡ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಧನಮದದಿಂದ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿರುವ ದುರಹಂಕಾರಿ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಪರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗ್ಯಹೀನ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಒಂಟಿಯು ಮಹಾನಿಂದ್ಯವಾದ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ನಡಿಗೆ ಮತ್ತು ಸವಾರಿಯು ಅತಿ ನಂದ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿಯೂ, ಉದ್ಧತ್ತನಾಗಿಯೂ, ದೇವ, ಗುರು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಮಹಿಮರಿಗೆ ಭಕ್ತಿ, ವಿನಯನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ತನ್ನ ಧನ, ಮದಾದಿಗಳಿಂದ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನೋ ಸರ್ವರನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರುಭವದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಆನೆಯಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಜೀವೋ ಗಜಃ ಕೌ ಭವತೀಹ ಮೃತ್ನಾ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಈ ಸಂಸಾರೀ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಮರಣಾನಂತರ ಆನೆಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ವ್ರತೋಪವಾಸಂ ನ ತಪೋ ಜಪಂ ವಾ |

ಸದ್ಗುರ್ಮದೇವಾದಿ ಗುರೋರ್ನ ಸೇವಾಂ ||

ಕೃತ್ಯಾಕರೋತ್ಯೇವಲ ದೇಹಪುಷ್ಪಂ |

ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯೋಽಪಿ ಗಜೋ ಭವೇತ್ಃ || ೯೩ ||

ಅರ್ಥ :- ವ್ರತ, ಉಪವಾಸ, ಜಪ, ತಪಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸದ, ದೇವ, ಧರ್ಮ, ಗುರುಗಳ ಸೇವೆಗೈಯದ, ಕೇವಲ ತನ್ನ ಬಂಧು-ಬಾಂಧವಾದಿಗಳನ್ನೇ ದಷ್ಟ-ಪುಷ್ಪರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮಾನವನು ಮರಣಾನಂತರ ಆನೆಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಗಜಪರ್ಯಾಯವು ಮರವಣಿಗೆಯ ಶೋಭೆಗಾಗಿಯೇ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಬಾರದಿರುವ, ಬಹುಭಕ್ಷಣೆಯ ವಿಚಿತ್ರಗಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಈ ಪರ್ಯಾಯವು ಜಪ, ತಪ, ವ್ರತ, ಉಪವಾಸಗಳನ್ನು ಆಹಿಂಸಾಧರ್ಮವನ್ನು, ಗುರೋಪದೇಶವನ್ನು, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸದೆ ಕೇವಲ ತನ್ನ ಶರೀರಪೋಷಣೆಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರಪಾನಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ರಾತ್ರಿಹಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾನವನ ಆಯುಷ್ಯ ಅವಸಾನವಾದನಂತರ ಮುಂದಿನ ಭವದಲ್ಲಿ ಆನೆಯಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೇ ಭವ್ಯರೇ ! ಮಾನವ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದು ಜಪ, ತಪ, ವ್ರತ, ಉಪವಾಸಾದಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಇರುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಜಿಗಣೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯಶ್ಚ ಭವೇದ್ ಜಲೌಕಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಭಗವಾನ್ ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ-ಯಾವ ಪಾಪಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ಜಿಗಣೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಸುಖಪ್ರದಾನ್ ದುಃಖಹರಾನ್ ಪರೇಷಾಂ |

ತೃಕ್ತ್ವಾ ಗುಣಾನ್ ಯೇ ಭವದಾನ್ ಪ್ರದೋಷಾನ್ ||

ಗೃಣ್ತಂತಿ ಕುರ್ವಂತಿ ಸದಾಪಮಾನಂ |

ಮೃತ್ವಾ ಜಲೌಕಾ ಭುವಿ ತೇ ಭವಂತಿ || ೯೪ ||

ಅರ್ಥ :- ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಗಳ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನವನ್ನೂ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾನಾ ತೊಂದರೆಕೊಟ್ಟು ದುಃಖಕ್ಕೀಡು ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅನ್ಯಜೀವಗಳ ಉತ್ತಮಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಜನ್ಮಜರಾ ಮರಣರೂಪ ಸಂಸಾರ ದುಃಖವರ್ಧನೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ದೋಷಗಳನ್ನೇ ಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಸಾಧು-ಸಜ್ಜನರ ಅಪಮಾನಮಾಡುವ ಕೆಟ್ಟಭಾವನೆ ಯುಳ್ಳ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜಿಗಣೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದುಃಖವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಜಿಗಣೆಯ ಜೀವನ ಮಹಾ ನಿಂದ್ಯವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯ ಮೊಲೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದರು ಕೂಡಾ ಹಾಲನ್ನು ಹೀರದೆ ರಕ್ತವನ್ನೇ ಹೀರುವುದು. ಅದರಂತೆ ಯಾವ ಮಾನವನು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮ ಗುಣಶಾಲಿಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಒಳ್ಳೆಗುಣಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಣೆಮಾಡದೆ ದೋಷಗಳನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ಉತ್ತಮ ಸದ್ಗುಣಶಾಲಿಗಳಿಗೂ ಮಿಥ್ಯಾದೋಷಾರೋಪಣೆಮಾಡಿ ಅಪಮಾನ ಗೊಳಿಸುವ ದುಷ್ಟ ದುರ್ಜನನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜಿಗಣೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸರ್ವ ಜೀವಗಳಿಗೂ ದೋಷವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣೇಚ್ಛುಗಳು ಗುಣಗ್ರಹಿಗಳಾಗಬೇಕು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಗೂಬೆಯಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |

ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯೋ ಭುವಿ ಕೌಶಿಕಃ ಸ್ಯಾತ್ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪ್ರಭುವೇ ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ಮರಣಾನಂತರ ಗೂಬೆಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ವರ್ಣಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಕುರ್ವಂತಿ ದೇವಸ್ಯ ನ ದರ್ಶನಂ ಯೇ |
 ಪಿಬಂತಿ ಸಾಧೋರ್ವಚನಾಮೃತಂ ನ ||
 ದೂರೇಽತಿದೂರೇ ಗುರುತೋ ಭ್ರಮಂತಿ |
 ಭವಂತಿ ಮೃತ್ವಾ ಬಿಲು ಕೌಶಿಕಾಸ್ತೇ

|| ೯೫ ||

ಅರ್ಥ :- ಅಹಿಂಸಾಮೂರ್ತಿ ಅರಹಂತದೇವರ ದರ್ಶನಮಾಡದ, ವಿತರಾಗ ನಿಗ್ರಂಥ ಮುನಿಗಳ ವಚನರೂಪ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಾನ (ಕೇಳದ) ಮಾಡದ, ಅಂಥವರನ್ನೂ ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆ ದೂರದಿಂದಲೇ ಹೋಗುವ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಗೂಬೆಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಕಾಣದೆ ಇರುವಂತೆ ಈ ಜೀವನು ಮಾನವ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ದೇವದರ್ಶನ, ಗುರು ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅವರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಸುಖದಾಯಕ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆ ತೀವ್ರ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವ ಕರ್ಮದ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಗುರುಗಳ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ದೋಷಕಾರಕವೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುವ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಮಾನವನು ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯ ಅವಸಾನವಾದನಂತರ ಮರುಭವದಲ್ಲಿ ಗೂಬೆಯ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಪಡೆಯುವನು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸೊಳ್ಳೆ-ನೋಣಗಳ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |
 ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ಭವಂತಿ ದಂತಾಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪರಮ ದಯಾಮೂರ್ತಿಯೇ ! ಈ ಸಂಸಾರೀ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಸೊಳ್ಳೆ, ನೋಣವಾಗಿ ಜನಿಸುವ ನೆಂಬುದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಗುರೋಃ ಪುರೋ ಯೇ ಸ್ವಪನಂ ನತಿಂ ವಾ |
 ಕುರ್ವಂತಿ ಪಶ್ಚಾತ್ ಬಿಲು ತತ್ಪಣಿಂದಾಂ ||

ಸದಾಪಮಾನಂಚ ಪುರಃ ಪರೇಷಾಂ |
 ಮೃತ್ವಾ ನರಾಸ್ತೇ ಚ ಭವಂತಿ ದಂತಾಃ

|| ೯೬ ||

ಅರ್ಥ :- ವಿತರಾಗ ಪರಮಗುರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸುವುದು, ಅತಿವಿನಯದಿಂದ ನಮಿಸುವುದು, ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ (ಅವರ ಹಿಂದಿನಿಂದ) ನಿಂದಿಸುವುದು, ಅಪಮಾನಕರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಸೊಳ್ಳೆ, ನೋಣಗಳ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಸೊಳ್ಳೆಗಳು ನಮ್ಮ ಕಿವಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸುಸ್ವರವಾಗಿ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕಚ್ಚುವಂತೆ ವಿತರಾಗ ಸದ್ಗುರುಗಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸ್ತುತಿ, ಸ್ತೋತ್ರಗೈಯುತ್ತ ವಿನಯದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅವರ ನಿಂದೆ, ಮಿಥ್ಯಾಕಲಂಕ ಮತ್ತು ದುರ್ವಚನಗಳನ್ನಾಡಿ ಸರ್ವರನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸುವ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಸೊಳ್ಳೆ, ನೋಣವಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಕಂಟಕಪ್ರಾಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸರ್ಪಪರ್ಯಾಯ ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |
 ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ಭವಂತಿ ಸರ್ಪಾಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಎಂತಹ ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಜೀವನು ಸರ್ಪವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನೆಂಬುದನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಧರ್ಮ ಸ್ವರೂಪಂ ಚ ಗುರೂಪದೇಶಂ |
 ಶ್ರುತ್ವಾಪಿ ಬುಧ್ವಾ ಸಕಲಂ ಪದಾರ್ಥಂ ||
 ವೈರಂ ನ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವಿಷಂ ತ್ಯಜಂತಿ |
 ಮೃತ್ವಾ ಜನಾಸ್ತೇ ಚ ಭವಂತಿ ಸರ್ಪಾಃ

|| ೯೭ ||

ಅರ್ಥ :- ಧರ್ಮದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅಂತರಂಗದ

ವಿರೋಧವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಿಥ್ಯಾತ್ವರೂಪ ವಿಷವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ತು ಹಾಲಾಹಲ ವಿಷಯುಕ್ತ ಸರ್ಪವಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಸರ್ಪವು ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರದ ವೈರಸ್ವಭಾವವನ್ನು, ಹಾಗೆ ಮಹಾ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಮಂತ್ರಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದರೂ ಪೂರ್ವ ವೈರವಿರೋಧವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಚ್ಚುವುದನ್ನು ಬಿಡದಿರುವಂತೆ, ಯಾವ ಮಾನವನು ಗುರೂಪದೇಶದಿಂದ ಸಕಲತತ್ವಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮತ್ತು ವೈರ, ವಿರೋಧಕಷಾಯಗಳಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಮೊದಲಿನ ವೈರ, ಶತ್ರುತ್ವವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವೆಂಬ ವಿಷವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವನೋ ಅವನು ಸತ್ತು ಸರ್ಪ ಶರೀರವನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡುವನು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚೀಳಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ತೂರಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।
ಸ್ಯುವೃತ್ತಿಕಾ ಕೌ ಮನುಜಾಶ್ಚ ಮೃತ್ನಾ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ದಯಾಮೂರ್ತಿಯೇ ! ದಯದೋರಿ ಈ ಜೀವನು ಯಾವ-ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರ ಫಲವಾಗಿ ಚೀಳಿನ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಸ್ವಖ್ಯಾತಿ ಹೇತೋಃ ಸ್ವಜನಾನ್ ಪರಾನ್ ವಾ ।

ವಾಗ್ವಜ್ರ ತಸ್ತೇತಸಿ ತಾಡಯಂತಿ ॥

ದಂಶಂತಿ ಯೇ ನೇತ್ರವಿಕಾರ ದಂತ್ರೈಃ ।

ಸ್ತೇ ವೃತ್ತಿಕಾಃ ಸ್ಯುರ್ಮನುಜಾಶ್ಚ ಮೃತ್ನಾ

॥ ೯೮ ॥

ಅರ್ಥ :- ತನ್ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಜನರ ಹೃದಯಗಳಿಗೆ ವಚನರೂಪ ವಜ್ರಾಘಾತದಿಂದ ತಾಡನೆ-ವೇದನೆ ಪಡಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, ತನ್ನ ಹಲ್ಲು ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳ ವಿಕಾರದಿಂದ ಭಯಪಡಿಸುವನೋ ಅಂತಹ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಚೀಳಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಚೀಳು ತನ್ನ ಬಾಲದಿಂದ ಕಚ್ಚಿ ವೇದನೆಪಡಿಸುವಂತೆ ಮಾನವನು ವಜ್ರದಂತೆ ಕಠೋರವು, ಹೃದಯಭೇದಕ ವಚನಗಳಿಂದ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನೋ, ಅವಡುಗಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೆಂಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಪೀಡಿಸುವವನು ಸತ್ತು ಚೀಳಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಚೀಳು ಮಹಾ ನಿಕೃಷ್ಟಪ್ರಾಣಿಯು, ಅದು ಸಂಚರಿಸುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮಕ್ಕಳು, ವೃದ್ಧರು, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಓಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕೆಲವರು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದುಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭವ್ಯಾತ್ಮರು ಕಠೋರ ವಚನಗಳಿಂದಲೂ, ಕೆಟ್ಟಕಾರ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ದೂರವಿರುವುದೇ ಕ್ಷೇಮ ಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಹಕ್ಕಿ (ಓಂದು ಪುಟ್ಟಪಕ್ಷಿ) ಯಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ತೂರಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।
ಮೃತ್ನಾನರಃ ಸ್ಯಾಚ್ಚಟಿಕೋ ಹ್ಯಭಾಗ್ಯಃ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಉದಯದಿಂದ ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಹಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಧನಾರ್ಜನಂ ಜ್ಞಾನ ವಿವರ್ಧನಾರ್ಥಂ ।

ದಾನಾರ್ಜನಾರ್ಥಂ ನ ಕರೋತಿ ಕಿಂತು ॥

ಪುತ್ರಾಯ ವಾ ಕೇವಲ ಕುಕ್ಷಿಹೇತೋಃ ।

ಮೃತ್ನಾ ಸ ಮತ್ಯತ್ಪಟಿಕೋ ಭವೇತ್ಕೌ

॥ ೯೯ ॥

ಅರ್ಥ :- ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಾಗಲಿ, ದಾನ, ಪೂಜಾದಿ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ವ್ಯಯಮಾಡದೆ, ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ತನ್ನ ಸಂತಾನಗಳ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿ ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ದಾನ ಪೂಜಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಜಿನಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಪಣೆ, ಜಿನಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಬಡಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಾದಿ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಿಯ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿಯೂ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದು ಮಾನವನ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಲ್ಲ, ಅದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ, ಮಾನವನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸುವುದು, ದಾನಾದಿ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವು. ಅದಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಸಂತಾನಾದಿ ಕುಟುಂಬದ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಯಗೊಳಿಸುವವನು ಸತ್ತು ಗುಬ್ಬಿ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನು. ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಮರಿಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆಗೈಯುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಧನವಂತ ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಧನವನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತ ಮಾನವ ಜನ್ಮದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು.

ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಗಿಣಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |
ಮೃತ್ವಾ ಮನ್ಯೋಽಪಿ ಶುಕೋ ಭವೇತ್ಸಾ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ! ಈ ಮಾನವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ಗಿಣಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಜ್ಞಾನಾದಿ ಗರ್ವಂ ಭುವಿ ಕೇವಲಂ ಯಃ |

ಕರೋತಿ ಕಿಂಚಿತ್ಸುಖದಂ ನ ಕಾರ್ಯಂ ||

ಮಿಷ್ಯ ಸದಾ ಜಲ್ಮತಿ ಯತ್ರತತ್ರ |

ಮೃತ್ವಾ ಶುಕಃ ಸ್ಯಾತ್ ಸ ಚ ಭಾಗ್ಯಹೀನಃ

|| ೧೦೦ ||

ಅರ್ಥ :- ಸದಾಕಾಲ ನಾನು ಧನವಂತನೆಂದು, ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಿಯೆಂದು, ರೂಪವಂತನೆಂಬ ದುರಭಿಮಾನದಿಂದಿದ್ದು ಪರರ ಕ್ಷೇಮಾದಿಯತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸುಖಸೌಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ - ಮೆರೆಯುತ್ತ ಸುತ್ತಾಡಿಕೊಂಡು ಮಧುರ

ವಚನಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಭಾಗ್ಯಹೀನ ಗಿಣಿಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಗಿಣಿಯು ಕೇವಲ ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಾವ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದಾಗಿರುವಂತೆ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಕೇವಲ ತನ್ನ ಧನಮದ, ಜ್ಞಾನಮದದಿಂದ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಪರಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಅಂತಹ ಸ್ವಾರ್ಥಿಮಾನವನು ಸತ್ತು ಗಿಣಿಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಭವ್ಯಾತ್ಮರು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ, ಧನಸಂಬಂಧವಾದ ದುರಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಧುರಸ್ವಭಾವಿ ಯಾಗಿ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಪರಜೀವಿಗಳ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ; ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜನಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವನೆಯನ್ನು ದಾನ-ಧರ್ಮಾದಿ ಪೂಜಾಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಭವ್ಯಜೀವಿಗಳ ಸಹಾಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಧನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಗಿಡಮರಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ವಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ |
ಮೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯೋ ಭವತೀಹ ವೃಕ್ಷಃ ||

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ದಯಾಸಾಗರ ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲದಿಂದ ವೃಕ್ಷಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನೆಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಸ್ವಮೋಕ್ಷದಂ ಶಾಂತಿಕರಂ ಸದಾ ಯಃ |

ಜಿನಂ ಸುಧರ್ಮಂ ಚ ಗುರುಂ ವಿಗರ್ವಾತ್ ||

ನ ವಂದತೇ ಬೋಧಕರಂ ಚ ಶಾಸ್ತ್ರಂ |

ಮೃತ್ವಾ ಸ ಮರ್ತ್ಯೋ ಭವತೀಹ ವೃಕ್ಷಃ

|| ೧೦೧ ||

ಅರ್ಥ :- ಸಂಸಾರೀಜೀವಿಗಳಿಗೆ ದೇವ, ಗುರು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸದ್ಧರ್ಮಗಳು ಮೋಕ್ಷವನ್ನೀಯುವ ಸಾಧನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆತ್ಮಶಾಂತಿಯನ್ನೀ ಯುವುದಕ್ಕೂ ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಯಾವ ಮಿಥ್ಯಾಭಿಮಾನೀ

ಮಾನವನು ಅರಹಂತ ಸರ್ವಜ್ಞ ದೇವನನ್ನು, ಆ ಸರ್ವಜ್ಞ ದೇವನಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಪಡಿಸುವ ಜನಪ್ರಣೀತ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಾಗೆ ಆ ಜ್ಞಾನಾನುಸಾರ ವರ್ತಿಸುವ ವೀತರಾಗ ನಿರ್ಗಂಧ ಗುರುಗಳನ್ನು ವಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ವಿನೀತ ಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಮರುಭವದಲ್ಲಿ ಏಕೇಂದ್ರಿಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಮರಗಳು ಸದಾಕಾಲವು ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ರವಾಗದಿರುವಂತೆ ಯಾವ ಮಾನವನು ದೇವ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ವಿನಯವುಳ್ಳವನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಗವಾನ್ ಅರಹಂತದೇವರು ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕರು, ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಅಹಿಂಸಾಧರ್ಮ ಪ್ರಚೋದಕರು ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ ಮೋಕ್ಷಾದಿಗಳ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಾರಣಕರ್ತೃಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಮಹಾ ಮಹಿಮರ ಎದುರಿಗೆ ಹೋದರೂ ಕೂಡಾ ವ್ಯಕ್ತದೋಷಾದಿಯಿಲ್ಲ ತಲೆಬಗ್ಗಿಸದೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಹಾ ಪಾಪತ್ರದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೇ ಸ್ವಾಮಿಯ ಮುಂದೆ ತಲೆಬಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ ದೀನ ಮಾನವರ ವಿಚಾರವೇನು? ಆ ದುರಹಂಕಾರೀ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ವ್ಯಕ್ತ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಪಡೆಯುವನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಾನು? ಆದ್ದರಿಂದ ಭವ್ಯಾತ್ಮರು ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ಸಂಭವಿಸುವ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ವರ್ತಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯವು.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ನವಿಲು (ಮಯೂರ) ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।

ಮರ್ತ್ಯೋಽಪಿ ಮೃತ್ಯಾ ಚ ಶಿಖೀ ಭವೇತ್ಸಾ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪ್ರಭುವೇ ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ನವಿಲಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಸ್ವಾತ್ಮಾನುಭೂತೇಃ ಸ್ವರಸಂ ನ ಪೀತ್ಯಾ ।
ಹಟಾತ್ಸ್ವಯಂ ಪಾಯಯತಿ ಪರಾನ್ ಯಃ ॥
ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸ್ವಕೃತ್ಯಂ ಯತತೇ ಪರಾರ್ಥಂ ।
ಸ ಸ್ಯಾಚ್ಚಿಖೀ ಕೌ ಮನುಜೋಽಪಿ ಮೃತ್ಯಾ ॥ ೧೦೨ ॥

ಅರ್ಥ :- ತನ್ನಾತ್ಮಾನುಭವದಿಂದುತ್ತನ್ನವಾದ ಶುದ್ಧ ಆತ್ಮಾನುಭೂತರಸವನ್ನು ಸ್ವಯಂ (ತಾನು) ಪಾನಮಾಡದೆ, ಪರರಿಗೆ ಬಲತ್ಕಾರ ಪೂರ್ವಕ ಸೇವಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತನ್ನಾತ್ಮನ ಕ್ಷೇಮಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಣಗುತ್ತಿರುವ ಮಾನವನು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮಯೂರ (ನವಿಲು) ಆಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ನವಿಲು ಸ್ವಯಂ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ನಾನಾ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಮಹಾ ಸುಂದರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ; ಹೀಗೆ ಯಾವನು ತನ್ನ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸ್ವಯಂ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಪರರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಭೀರ ಉಪದೇಶವನ್ನೀಯುವುದು ಮತ್ತು ಸದಾ ಪರೋಪಕಾರ ಮಾಡುವಂತೆ ನಾಟಕವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಮಾಯಾಚಾರೀ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಮಯೂರನಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲ ಭವ್ಯಜೀವಿಗಳು ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನಂತರ ಪರಜೀವಗಳ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುವುದು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಗೃದ್ಧಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।

ಮೃತ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯೋ ಭವತೀಹ ಗೃದ್ಧಃ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಪರಮ ಗುರುವೇ ! ಯಾವ ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಜೀವನು ಗೃದ್ಧಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಯಂ ನೈವ ಧನಾರ್ಜನಾದಿಂ ।
ಯಃ ಕೇವಲಂ ಬಂಧುಗೃಹೇ ಭುನಕ್ತಿ ॥
ಗಚ್ಛೇತ್ಸದಾ ಯತ್ರ ಲಬೇತ್ ವಾಽನ್ಯಂ ।
ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ ಮೃತ್ವಾ ಭವತೀಹ ಗೃಧ್ರಃ ॥ ೧೦೩ ॥

ಅರ್ಥ :- ಸ್ವಯಂ ಧನಸಂಪಾದನೆಮಾಡದೆ ಕೇವಲ ಕುಟುಂಬದವರ ಮನೆಗೆಹೋಗಿ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವನು, ಎಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಸಿಕ್ಕುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭೋಜನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುವ ಸೋಮಾರೀ ಮಾನವನು ಸತ್ತು ಗೃಧ್ರಪಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಗೃಧ್ರಪಕ್ಷಿಯು ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕೊಳೆತ ಮಾಂಸದ ತುಂಡನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆಹೋಗಿ ತಲುಪುವಂತೆ ಯಾವ ಮಾನವನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದೆ, ಯಾವುದೋ ಬಂಧುಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುವನೋ, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಭಕ್ಷಾಭಕ್ಷಗಳ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಕನಿಷ್ಠ ಆಹಾರವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು ಸತ್ತು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಪಾಪಿ ಗೃಧ್ರ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಪಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ವದ ಪ್ರಭೋ ! ಮೇ ।
ಮರ್ತ್ಯೋಽಪಿ ಮೃತ್ವಾ ಚ ಕಪಿರ್ಭವೇತ್ಸಾ ॥

ಅರ್ಥ :- ಭಗವಾನ್ ! ಈ ನರನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ಕಪಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ದೇಶೇಽನ್ಯ ದೇಶೇಽನ್ಯ ಗೃಹೇಽಪಿ ಗಚ್ಛೇ-
ನ್ನಿಷ್ಟಾರಣಂ ಯಶ್ಚ ವನಸ್ಪತೀನ್ ವಾ ॥
ಭಿನತ್ತಿ ಧರ್ಮಾಯತತಂ ಭಿನ್ನತ್ತಿ ।
ಮೃತ್ವಾ ಸ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ ಭವೇತ್ಕಪಿ ಕೌ ॥ ೧೦೪ ॥

॥ ೧೦೪ ॥

ಅರ್ಥ :- ಯಾವ ವಿಧದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಕೊಂಡಿರುವ, ವಿನಾಕಾರಣ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ತುಂಡು-ತುಂಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ, ಮತ್ತು ಜಿನಾಲಯ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮಾಯತನಗಳನ್ನು ನಷ್ಟ-ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾನವನು ಮರಣಾನಂತರ ಮರುಭವದಲ್ಲಿ ಕಪಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವನು.

ಭಾವಾರ್ಥ :- ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಪಿಯು ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮರದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ, ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ನೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದೆ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು, ಫಲ-ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮತ್ತೆ ಜಿನಮಂದಿರ, ಧರ್ಮಶಾಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಣಿದಾಡಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವಂತೆ ಮಾನವನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯಾವಸಾನವಾಗಿ ಮರುಭವದಲ್ಲಿ ಕಪಿಯಾಗಿಯೇ ಜನಿಸುವನು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿದು ಭವ್ಯಾತ್ಮರು ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಭಯಪಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅದೇ ಆತ್ಮಶಾಂತಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಹಧರ್ಮಿಗಳೊಡನೆ ವಿವಾದಮಾಡಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ :- ಕಸ್ಮಾದ್ಧಿ ಪಾಪಾಚ್ಚ ಕರೋತಿ ಜೀವಃ ।
ವೃಥಾ ವಿವಾದಂ ಸಹ ಧಾರ್ಮಿಕೈಶ್ಚ ॥

ಅರ್ಥ :- ಹೇ ಸ್ವಾಮಿನ್ ! ಈ ಜೀವನು ಯಾವ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಧರ್ಮಾತ್ಮರೊಡನೆ ವೃಥಾವಿವಾದ ಮಾಡುವನೆಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ವಿವರಿಸಬೇಕು.

ಉತ್ತರ :- ದೇವಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗುರೋಃ ಪುರಾ ಯೈಃ ।
ಕೃತೋಽಪ ಮಾನಶ್ಚ ವೃಥಾ ವಿವಾದಃ ॥
ಕುರ್ವಂತಿ ಸಂಸಾರ ವಶಾತ್ಕುತೋಪಂ ।
ಸಾಧುರ್ಮಿಕೈಸ್ತೇ ವಿವದಂತಿ ಲೋಕೇ ॥ ೧೦೫ ॥

॥ ೧೦೫ ॥